

Univerzita Karlova v Praze
Filosofická fakulta
Katedra sociologie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Barbora Průšová

Letní festivaly jako sociální svět

Summer music festivals as a social world

PRAHA 2011

Vedoucí práce:
Mgr. Petr Lupač

Chtěla bych poděkovat Mgr. Petru Lupačovi za jeho trpělivost, důvěru a pomoc při vypracování této práce.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 15.8.2011

podpis

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce pojednává o fenoménu letních hudebních festivalů. Zabývá se jednak rozlišením základních typů festivalů, tak zejména rozlišením festivalových účastníků. V první části se snaží ukotvit fenomén z hlediska teorie a v další fázi z hlediska vlastního kvalitativního a kvantitativního šetření. Cílem je určit jednotlivé typy festivalových příznivců z hlediska jejich vkusu, hodnotových orientací, preferencí a přístupu k festivalům, i sociodemografických ukazatelů. Dále se tato práce zaměřuje na to, co je pro jedince na festivalech důležité a zda samotné festivaly jsou specifickým prostředím. Základním východiskem této práce je zdůraznění sociálního faktoru festivalů. Tedy, že festivaly přesahují rámec pouhé hudební akce a spojují do sebe více faktorů, které utvářejí jakýsi malý sociální svět.

Klíčová slova:

FESTIVAL, ÚČASTNÍCI, SOCIÁLNÍ SVĚT, VÝZKUM, ANALÝZA

ABSTRACT

My bachelor thesis deals with summer music festivals' phenomenon. It is focused on distribution of festivals' basic types, so especially split of visitors. First part is dedicated to ground the phenomenon in terms of theory and next part in terms of own qualitative and quantitative research. The main aim is to specify different types of festivals' visitors based on their music preference, values, approach toward festivals and socio-demographic characteristics. The whole work is also focused on importance of different factors on festivals based on visitors' views and to understand if festivals themselves are really specific social environment. The main scope is to stress social factor of festivals, in other words that festivals are not only music event and connect together more elements which make together some kind of small social world.

Key words:

FESTIVAL, PARTICIPANTS, SOCIAL WORLD, RESEARCH, ANALYSIS

OBSAH

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK	6
ÚVOD	7
1 TEORETICKÁ ČÁST: TYPY FESTIVALŮ A JEJICH ÚČASTNÍCI	9
1.1 TYPY FESTIVALŮ	9
1.2 ÚČASTNÍCI	14
1.2.1 HROMADNÉ CHOVÁNÍ	14
1.2.2 DIFERENCIACE VKUSU A SPOTŘEBY	17
1.2.3 MOTIVACE K ÚČASTI	21
1.2.4 HUDBA A ZMĚNA CHOVÁNÍ	23
1.2.5 POSTMODERNÍ TENDENCE	25
1.2.6 SUBKULTURNÍ TENDENCE	27
1.2.7 SEGMENTACE PODLE ŽIVOTNÍCH HODNOT	28
1.3 ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI	29
2 VLASTNÍ VÝZKUM	31
2.1 FORMULACE HYPOTÉZ	31
2.2 METODOLOGIE VÝZKUMU	36
2.2.1 HLOUBKOVÉ ROZHOVORY	36
2.2.2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	37
3 ANALÝZA VÝSLEDKŮ METODOLOGICKÉ ČÁSTI	39
3.1 ANALÝZA KVALITATIVNÍ ČÁSTI – HLOUBKOVÉ ROZHOVORY	39
3.2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ - CHARAKTERISTIKA VÝBĚROVÉHO SOUBORU	40
3.3 ANALÝZA VÝSLEDKŮ KVANTITATIVNÍ ČÁSTI	42
3.3.1 PODMÍNĚNOST VÝBĚRU DANÉHO TYPU FESTIVALU	44
3.3.2 SPECIFIČNOST FESTIVALOVÉHO PROSTŘEDÍ	48
3.3.3 MOTIVACE K ÚČASTI	50
3.3.4 TYPY ÚČASTNÍKŮ PODLE HODNOTOVÝCH ORIENTACÍ	52
4 ZÁVĚR	56
5 SEZNAM LITERATURY	58
5.1 SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	59
6 SEZNAM PŘÍLOH	60
6.1 PŘÍLOHA 1: PŘEPIS ROZHOVORŮ	60
6.2 PŘÍLOHA 2: PŘEPIS ROZHOVORŮ II	64
6.3 PŘÍLOHA 3: SEZNAM BÁZÍ U JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK V DOTAZNÍKU FESTIVALY	75
6.4 PŘÍLOHA 4: DOTAZNÍK	76

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Graf 1: Místo bydliště (Otázka č. 18)	41
Graf 2: Příjem (Otázka č. 19).....	42
Graf 3: Otázka č. 3	43
Graf 4: Příznivci jednožánrových festivalů podle segmentace životních hodnot.....	47
Graf 5: Příznivci festivalů slučující podobné žánry podle segmentace životních hodnot ...	47
Graf 6: Příznivci multižánrových festivalů podle segmentace životních hodnot	48
Graf 7: Chování	49
Graf 8: Co pro tebe festivaly znamenají (otázka č. 4)	50
Table 1: Segmentace podle životních hodnot	52
Graf 9: Výroky (otázka č. 8).....	54

ÚVOD

Pojem festival je chápán jako několikadenní kulturní akce, kde se střídá různorodé množství umělců, kteří představují svou tvorbu. Toto označení je tedy samo o sobě dosti široké a žádá si užší vymezení. V této práci se chci zaměřit specificky na fenomén letních hudebních festivalů. Tyto akce se zpravidla konají venku, tedy jsou to tzv. open air festivaly. Ačkoli tento fenomén není sám o sobě ničím novým (kultovní festival Woodstock, chápáný jako počátek festivalového nadšení se konal již v roce 1969), nebyl u nás v podstatě nikdy zmapován. Jediné informace, se kterými se ve spojitosti s festivaly setkáme, jsou o věcech nějakým způsobem s festivalovou kulturou provázanými (většinou deviantní a rizikové chování mladistvých, jako je konzumace drog, znečišťování prostředí, působení obtíží obyvatelům přilehlých měst apod.). Dále se pak setkáme s pracemi z oblasti muzikologie, sociální patologie, marketingu (zde specificky marketingu tzv. kulturních atraktivit), ale i psychologie (motivace). Je ovšem nutné podotknout, že vždy se mluví o festivalu jako o jedné z mnoha kulturních (hudebních) akcí ne odlišné od jiných (kromě sociální patologie a kriminologie, kde jsou brána v potaz specifika tzv. technoparties ve spojitosti s konzumací drog a alkoholu mladistvými).

Cílem této práce je zmapování tohoto fenoménu. Za prvé z hlediska popisu festivalové kultury jako specifické kulturní aktivity, vyznačující se kolektivní kulturní spotřebou a svým sociálním rámcem. Pokusím se vymezit různé druhy festivalů, tedy jejich specifika. Přičemž bych se chtěla přenést přes klasické chápání festivalu jako akce, která svým návštěvníkům přináší jenom a pouze poslech hudby. Za druhé, a to zejména, se zaměřím na festivalové účastníky. Jaké jsou důvody navštěvování takovýchto akcí, jaké jsou rozdíly mezi samotnými návštěvníky, jejich prioritami a životními styly.

Na začátku je ovšem nutné uvědomit si, že ač je festival v podstatě běžná kulturní akce, má svá specifika, která často zdaleka přesahují rámec pouhé konzumace kultury. Sociální (často i socializační) charakter těchto akcí je ukryt v touze lidí trávit čas společně, osvojovat si určitý životní styl a zjišťovat, že jsou i jiné způsoby života a trávení volného času, než jaké jsou uznávané majoritní společností. A tak se často stává, že hudba je vlastně to poslední, na čem návštěvníkům záleží. Tady je ovšem potřebné připomenout, že festivaly jsou velmi různorodé a stejně tak

nejenom příznivci každého z nich, ale i mezi nimi na stejném festivalu. Vzhledem k tomu, že důvodů a takovýchto osobních specifíků může být celá řada a nelze tedy obsáhnout všechny charakteristiky (také z důvodu, že by to bylo spíše předmětem psychologie než sociologie), zaměřím se na několik základních typů. Ty se pak pokusím blíže specifikovat a přiblížit tak čtenáři jejich diferencovanost.

Vzhledem k omezenému množství výzkumů a literatury¹, které by mapovaly danou oblast zájmu, jsem se rozhodla pro provedení menšího výzkumu, který by odpovídal na otázky týkající se sociálního charakteru letních hudebních festivalů. Tento výzkum by tedy měl potvrdit nebo vyvrátit domněnku o tom, že festivaly jsou nejenom kulturním zážitkem, ale také místem, kam jedinec uniká před všední realitou a nalézá jakýsi pocit sounáležitosti. Místem, které pro něj může mít hlubší význam, než se na první pohled zdá. Dále by však tento průzkum zjistit, zda je festivalové publikum jednotné nebo se v mnohém liší. Tyto odlišnosti mohou být nejen v konzumaci rozdílných druhů hudby, ale především v jejich hodnotách a přístupech k festivalům i k životu samému. V neposlední řadě se zaměřím na testování vztahů mezi některými proměnnými, pomocí nichž bych chtěla vytvořit přehled základních typů účastníků.

Otázka tedy zní, co mladé lidi v současnosti tolik přitahuje na několikadenních hudebních akcích, kde musí snášet nepohodlí a stížené podmínky? Je to dáno povahou současné postmoderní společnosti, která vyžaduje pluralitu volby na každém kroku? Preferencemi mladého člověka, jeho touhou patřit někam, experimentovat a užívat si života? Nebo by se to dalo vysvětlit na základě myšlenky, že vkus je tím určujícím faktorem, který určuje zda a na který hudební festival jedinec pojede?

¹ Na téma festivalů bylo v minulosti provedeno několik studií, které mají většinou charakter článků – viz. <http://mam.ihned.cz/c1-41313620-festivaly-starsi-a-bohatsi%3E>, <http://strategie.e15.cz/special/festival-prostor-pro-hudbu-i-sponzory-409119>, a zabývají se převážně marketingovou komunikací. Tedy je možné říci, že již byly festivaly odhaleny jako neocenitelné médium skrze něž je možné prezentovat a propagovat širokou nabídku produktů a služeb. Přičemž tato tendence v oblasti marketingu a PR stále roste. Dále bylo provedeno např. dotazníkové šetření mezi příznivci taneční hudby Pavla Kubů a kolektivu „Tanec a drogy 2000 a 2003“, které mmj. odhalilo potenciální hrozbu festivalů jako prostoru pro konzumaci drog.

1 TEORETICKÁ ČÁST: TYPY FESTIVALŮ A JEJICH ÚČASTNÍCI

1.1 TYPY FESTIVALŮ

Jak jsem již nastínila v úvodu, festivalů je celá řada. Bylo by nereálné stanovit si za cíl definovat je všechny. Je nicméně nutné vymezit si alespoň základní dělení, abychom mohli tento fenomén lépe pochopit a zorientovat se v něm. Nejprve je tedy nutné určit, jaký je jejich účel, tedy proč jsou vlastně pořádány. Pokud je festival pořádán jako událost jedné subkultury, tedy jako střetnutí lidí majících stejný hudební vkus, jedná se o festival jednožánrový, popřípadě jako festival slučující podobné styly (například reggae a ska). Například pražský festival Khamoro je největší cikánský festival v Evropě, prezentuje nejenom hudbu, ale celou romskou kulturu.

Pokud je ovšem festival pořádán pro co nejširší spektrum jde většinou o festival multižánrový. Pořadatel se tak snaží, aby si zde „každý přišel na své“. Účel těchto festivalů je ale stejně podobný, jde o kulturní událost a střetávání lidí podobných zájmů. Protože i když se může zdát, že festival multižánrový spojuje různé lidi, společnou mají právě tu otevřenost k žánrům jiným a možná i ochotu a touhu objevovat něco jiného a nového. Na multižánrových festivalech je navíc jakási možnost volby, vlastní pro postmoderního člověka, který upřednostňuje její pluralitu.

Pokud bychom si pro začátek vzali to nejjednodušší dělení, bylo by to dělení žánrové. Různé hudební styly mají své vlastní hudební festivaly, na které jezdí fanoušci daného hudebního stylu. Je tedy zřejmé, že jinak bude vypadat festival rockový a jinak festival příznivců elektronické hudby. Každý hudební styl má svá určitá specifika, utváří jakousi subkulturu se svými znaky, které jsou definované buď filosofií daného žánru, svými představiteli a nebo jako splynutí žánrů jiných a následném šíření určité módy (např. Drum and Bass). Tyto znaky se poté bezpochyby otiskují i do podoby jednotlivých akcí. Pokud se podíváme na problematiku subkultur, specificky i na problematiku subkultur mládeže, můžeme díky tomu pochopit určité festivalové rysy. Subkultury mládeže proto, že právě mladí lidé jsou těmi, kdo v současné době určuje podobu a směr jakým se současná společnost ubírá.

Díky tomuto kultu mládí, tedy nemůže existovat klasický mezigenerační konflikt. „Mladí jsou ti, kdo určují styl života a starší se tomu snaží přizpůsobit (oblečením, výběrem hudby apod.)“². Nechci tím samozřejmě tvrdit, že festivaly jsou pouze

² Kubátová, H. (2010). Sociologie životního způsobu. Grada Publishing

záležitostí mládeže, nebo že se starší lidé snaží podobat těm mladším. Spíše tuto neexistenci mezigeneračního konfliktu chápu z důvodu toho, že dochází ke smazání hranic mezi mládeží a dospělými. „Smazávají se hranice mezi věkem dětství, mládeže a dospělosti. V rozvinutých zemích sahá horní hranice mládeže hluboko do 3. desetiletí“³. Není potřeba se vůči někomu vymezovat, protože dnešní dospělí se nechovají jako dospělí předchozí generace. Chci tím říct, že v době, kdy naši rodiče vyrostli na „bigbeatu“ a byli právě tou generací, která se význačně zasadila o změnu režimu, nelze ji chápat jako stagnující nebo nudnou, tedy takovou jakou brali oni tu předešlou. Pojem mládí v tomto smyslu tedy chápu spíše intuitivně a značně subjektivně a ne jako věkové vymezení.

Přesto pro pochopení subkulturních festivalů je právě mládež, chápaná jako lidé věkově zařazení právě do třetího desetiletí života, tou nejvýraznější skupinou návštěvníků. Pokud na tyto akce jede jedinec starší, alespoň nevědomky se snaží nějak zapadnout (přizpůsobit se danému stylu), protože jakkoliv je jedinec vyzrálý, netouží po tom aby byl skupinou vnímán jako vetřelec, tedy jako někdo, kdo ze nemá co pohledávat. Ani ne tak kvůli touze zapadnout, ale kvůli touze zbytečně nevyčnívat. Tak tomu ovšem není jen u lidí nějak věkově odlišných od majoritní skupiny, ale i u lidí, kteří nejsou typickými příznivci (nebo spíše skalními fanoušky) daného stylu. Například pokud pojedu na punkový festival, nemusím si hned brát „ocvočkovanou“ koženou bundu a „martensky“, ale asi se spíš vyhnu bílým kalhotám a tričku s flitry. Nelze ale tento subkulturní efekt zobecňovat na všechny, vždycky se najde někdo, kdo vyčnívá. Lze ale říci, že čím je daný žánr alternativnější (nekomerčnější), tedy vyžaduje to, aby si ho daný jedinec vyhledával, tím víc bude tato tendence patrná. Jsou samozřejmě i výjimky, které ovšem i tak potvrzují pravidlo, že určitý žánr specifikuje i prostředí.

Musíme si ale uvědomit, že i samotný festival obecně je prostředí specifické a přitahuje specifickou skupinu vyhledávající právě tento druh kulturní akce. Takže i když je daný jedinec příznivcem určitého stylu, nemusí to znamenat, že pojedou na festival tímto směrem zaměřený. Naopak na festival můžou jezdit nejenom skalní fanoušci, ale i lidé, kteří vyhledávají konkrétně festivaly a jindy se k poslechu dané hudby nedostanou. Zde je na místě si uvědomit, že v současné době je mnoho lidí, kteří

³ Skalková, J. (1996). Problémy mládeže v kontextu postmoderního myšlení in *Mládež a sociálně negativní jevy*.

dávají přednost festivalům před koncerty. Je to právě díky tomu, že za jediný víkend dostanou mnoho různých skupin (či dokonce stylů) za příznivější cenu. A navíc díky tomu uniknout od všedního života. Festival je totiž takovým malým sociálním světem, kde se může jedinec stát někým jiným nebo kde se právě a jedinečně může stát sám sebou. Nemusí myslet na to, jak se po koncertě dostane domů, ale může plně využívat svobodu, kterou mu daný festival skýtá.

Pokud si vezmeme hledisko nákladů, můžeme festivaly dále rozlišit na vysokorozpočtové a nízkorozpočtové. Vysokorozpočtové bývají zpravidla multižánrové, protože potřebují podporu v podobě sponzoringu a tedy musí v nich být místo pro reklamu. Tito sponzoři si pak vybírají takové festivaly, kam jezdí co největší počet návštěvníků, aby jejich propagace byla co nejrozsáhlejší. Nebo se zaměřují na konkrétní zákazníky a proto si vybírají daný druh festivalu (např. Grow shop). Jsou ale i žánry, které svojí podstatou jsou v přímém rozporu s touto komerční sférou. Nicméně si troufám říci, že ze strany sponzorů je to vždy o nákladech a výnosech. Jsou značky, které jsou s festivaly neodmyslitelně spojené (např. T-mobile, Radio 1). Určitá podpora jak ze strany médií, tak již zmíněných značek, je ale už běžná skoro na všech festivalech. Je jen málo festivalů, které jsou odkázané pouze na sebe a to jsou většinou festivaly tzv. nevýdělečné. Tedy festivaly, na kterých se nevybírá vstupné, maximálně za parkovné, aby se pokryly náklady spojené s pronájmem daného pozemku. Tyto festivaly pak nejsou v hledáčku sponzorů, možná i díky tomu, že jsou to festivaly skutečně zasahující jen úzký kruh lidí nebo proto, že jsou vnímány negativně a potenciální sponzor tak riskuje spíše zavržení ze strany majoritní společnosti (např. Technoparty).

S náklady jsou ovšem spojeny i výdaje. Festival musí splňovat mnoho bezpečnostních a hygienických pravidel, aby mohl být pořádán. Musí na něm být dostatek toalet a prostorů pro mytí. Právě podle toho, kolik peněz je vynaloženo v této oblasti bychom mohli rozlišit onu „velikost“ festivalu. Na větších festivalech musí být například v areálu „záchranná stanice“. Není to jen kvůli úrazům, ale i z jiných důvodů. Na letních festivalech je zpravidla málo míst, kde se schovat před sluncem, proto úžehy a úpaly nejsou výjimečné. Také může docházet k otravám alkoholem, hypoglykemickým záchvatům nebo alergickým reakcím po bodnutí hmyzem apod. Může ale docházet i k těžším úrazům díky nedostatečnému zabezpečení pódíí a jiného festivalového vybavení.

V nedávné době došlo například k velkému neštěstí na slovenském festivalu Pohoda, kde se díky nepřízní počasí kácely stany a jeden člověk byl usmrcen. Pokud se podíváme ještě dál, na ruském festivalu byl poškozen zrak několika stovkám návštěvníků. Důvodem bylo špatné nastavení laserových světlometů, které se „opřely“ do mokré stanové plachty. Také nedávné tragické následky špatné organizace jednoho z největších světových festivalů Love Parade poukazují, že podobné situace nejsou výjimkou a doménou nízkorozpočtových festivalů. Zdá se tomu být právě naopak. Čím je festival větší, tím více skýtá potencionálního nebezpečí.

Zajištění musí být opravdu co největší ochrana i následná pomoc v případě jakékoliv nežádoucí situace. To si ovšem vyžaduje dostatek financí, proto se zvyšujícími nároky se musí úměrně zvedat i vstupné na tyto akce. Návštěvníci to samozřejmě nesou nelibě, může to být i jeden z důvodů proč mladí lidé dávají přednost i nelegálním akcím tzv. freeparties.

Nejzřetelnější rozdíl je mezi festivaly legálními a nelegálními. Jak jsem již zmínila, každý festival musí splňovat mnoho pravidel, to ovšem pro ilegální festivaly až tak neplatí. Pokud je festival pořádán nelegálně, většinou je někde dobře ukrytý. Jsou kladeny maximální nároky na diskrétnost, ačkoliv toto pravidlo není nikdy úplně důsledně dodržováno. Takovéto festivaly jsou většinou doménou elektronické hudby, specificky techna a jejich odnoží hardcore a acid. Tento styl je spojen s nároky na dostatečnou hlasitost reprodukce a proto není úplné utajení většinou možné. Tento žánr navíc přitahuje velké množství fanoušků, kteří se nějak musí na akci dostat. Autem, které musí někde zaparkovat nebo veřejnými dopravními prostředky. Díky tomu, že pořadatel nemusí platit pronájem pozemku, hygienické zázemí, ani jiné poplatky jsou tyto akce pro své návštěvníky zdarma. To ovšem neznamená, že pořadatelé nemají žádné výdaje. Tyto festivaly jsou pořádány kolektivně tzv. sound systémy. To jsou skupiny lidí spojených za účelem produkce hudby. Musí vlastnit rozsáhlou zvukovou aparaturu a dostatek jiného vybavení, aby tuto aparaturu mohli nejenom používat, ale i převážet. Takovéto vybavení je tak otázkou desetitisíců, často i statisíců korun, ovšem v porovnání s velkými festivaly jde opravdu o festivaly nízkorozpočtové a nízkonákladové. Ilegální festivaly jsou fenoménem samy o sobě, jejich sociální stránka převyšuje nad jinými festivaly právě na straně pořadatelů. Jelikož náklady na takovéto akce je plně na pořadatelích a výnosy jsou takřka nulové. Navíc zde je i stránka spojená s onou ilegalitou a to, že konání freeparties na cizím pozemku bez souhlasu majitele a s nevyhovujícím zázemím, je v rozporu se zákonem a tudíž je to chování

trestné. Pořadatelé akce dělají pro svou vlastní potřebu a to buď potřebu sebeprezentace, uměleckého vyžití nebo právě proto, že jsou součástí jisté komunity. Být součástí takového soundsystému je otázkou životního stylu a plně splňuje subkulturní prvky.

Formování subkultury není signifikantní pro všechny druhy festivalů, ale je přítomno téměř vždy, pokud hovoříme o festivalu jako o sociálním světě.

1.2 ÚČASTNÍCI

Rozlišení festivalového publika je možné z několika hledisek. Primárně je to rozlišení podle jednotlivých žánrů. Takovéto rozlišení ale není nijak přínosné. To co je stěžejní, je proč se od sebe publika liší a čím je tato rozmanitost způsobená. V následujících podkapitolách bych se proto chtěla věnovat jednotlivým perspektivám náhledu na tuto problematiku. Jejich pomocí bude možné lépe pochopit variabilitu festivalových publik, ale i různé druhy posluchačstva na jednom festivalu.

Festivalové publikum se utváří napříč věkovými kategoriemi. Měli bychom si ale vymezit takovou kategorii, která bude pro tuto studii stěžejní. Budu vycházet z hypotézy, že hlavní festivalové publikum se pohybuje v rozmezí od 16 do 26 let⁴. Ve svém výzkumu se ale nechci omezit pouze na tuto kategorii a pokusím se nasbírat data z co nejširšího věkového spektra, aby bylo možno co nejlépe o fenoménu festivalů hovořit. Největší festivaly v Čechách jsou zaměřeny na mládež. Je tomu zřejmě proto, že tato kategorie nejlépe akceptuje podmínky festivalového života a nejvíce poslouchá žánry na festivalech prezentované. Nebo také proto, že je to kategorie, která má největší potřebu unikat z běžného života a nacházet sama sebe uprostřed jiných sociálních světů. Neznamená to, že lidé staršího věku na festivaly nejezdí, například festival vážné hudby Pražské Jaro je doménou právě starších lidí. Tímto typem festivalu se ovšem ve své práci zabývat nechci, především kvůli faktu, že to není festival primárně venkovní, jeho návštěvníci nepřespávají před Rudolfinem ve stanech a nejsou nuceni chodit na mobilní toalety.

Mě zajímá především proč letní hudební festivaly přitahují tolik příznivců, co pro ně tyto akce znamenají a jaká je mezi posluchači variabilita. Pokusím se poukázat na festivaly z hlediska davu a tedy hromadného chování na nich. Budu se zabývat variabilitou posluchačstva z hlediska diferenciací vkusu a spotřeby podmíněnou životními styly různých sociálních tříd a obecně sociální strukturou. Dále i motivací k účasti, vycházející z amerických výzkumů. A v neposlední řadě i chováním na festivalech, podmíněném samotnou hudbou a jejím poslechem.

1.2.1 HROMADNÉ CHOVÁNÍ

Festivalové publikum je v podstatě velká množina osob přítomných na jednom místě za nějakým specifickým účelem, a to za poslechem hudby. Je to tedy publikum

⁴ <http://mam.ihned.cz/c1-41313620-festivaly-starsi-a-bohatsi%3E>.

přítomné a splňuje charakteristiky davu. Festival ovšem není jenom o poslechu hudby, je to spíš něco jako kemp s doprovodným programem. Samozřejmě poslech hudby je primární aktivita, ale ⁵po jeho skončení se lidé neodebírají do svých domovů, ale nadále v areálu zůstávají. Proto některé davové charakteristiky nemohou být splněny. Hudba v tomto případě není příčinou davového chování, ale pouze jakýmsi katalyzátorem emocionální nákazy a uvolnění primitivního chování. „Sociální akce hromadné povahy mohou vyvolávat nezamýšlené chování u lidí, kteří se původně přišli jenom pobavit...“.⁶ „Přitom jednotná síla prožitku není nutná, někteří mohou prožívat extázi a ostatní být relativně v klidu a vychutnávat samotnou hudbu. Extáze má však tendenci šířit se a zachvacovat stále širší okruh účastníků. Přičemž reakce účastníků jsou ovlivňovány z několika zdrojů, a to subjektivním emočním prožitkem, ztotožněním se a napodobováním chování hudební skupiny a mechanismy sociálních norem a jednání v hledišti.“⁷ Je zřejmé, že všechny tyto faktory jsou na festivalech zastoupeny různě. Například na festivalech elektronické hudby chybí kontakt s tvůrci hudby, na technoparty často ani není DJ vidět. Účastníci tančí přímo před reproduktory, popřípadě před plátnem s videoprojekcí. Na těchto akcích je mnohem zřetelnější přítomnost skupinových norem a prožitek extáze, tedy jakéhosi vytržení.

Masových hudebních produkcí se účastní především mládež. Jak jsem zmínila je to příležitost jak nestát stranou, ale aktivně projevovat sounáležitost se svými vrstevníky. Jejich zájem přitahuje hluboký prožitek, možnost volného vyjádření a umocnění emocionálního prožitku rytmu a melodie ve společenství stejně nabuzeného okolí.⁸ Toto vyjádření je pak přítomné jak na tanečních festivalech, tak na festivalech rockových, ale i na festivalech s hudbou pomalejšího a méně expresivního rázu. Tento prožitek bude navenek pouze vypadat a působit odlišně, ale jeho podstata bude stejná. Často jde ovšem také o uvolnění tenzí a potřeb jinými prostředky než hudebními (alkoholem, drogami a agresivní seberealizací), přičemž poslech hudby není cílem, ale jen pozadím (deinhibované chování je přímým programem).⁹ V tom případě se festival stává vhodným prostředím pro uspokojení těchto potřeb, protože je ve své podstatě separován od zbytku světa. Lidé v něm nejenom splynou s davem, ve kterém se můžou skrýt a volně realizovat, ale je to také „bezpečné“ místo, oddělené často nejenom obrazně.

⁶ Mikšík, O. (2005). Hromadné psychické jevy. Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinum, 181.

⁷ Tamtéž str. 194.

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž.

„Dav je seskupení většího počtu osob, které jsou v prostorové blízkosti a jsou spojeny zaměřením zájmu k určité věci, problému, osobě nebo skupině. Je to sociální agregát v němž se výrazně mění individuální psychika zúčastněných pod vlivem psychologické nákazy, na základě nápodoby a v důsledku oslabení nebo úplné absence sociální kontroly.“¹⁰ Sociální kontrola je v případě festivalů opravdu v podstatě nulová. Většinou jsou situovány mimo města nebo alespoň na jejich okraj, v podstatě platí, že čím je festival hlučnější a deviantnější, tím spíše bude dál od měst. Deviantnější ve smyslu, okrajovosti žánru, ale i chování svých příznivců. Popové festivaly jsou běžně ve městech, technoparty spíše na loukách a v lesích, aby byla zajištěna dostatečná protihluková bariéra mezi nimi a obyvateli přilehlých obcí. Jsou ale položena daleko i z důvodu, aby mohla být splněna i jiná kritéria potřebná pro dostatečné uvolnění tenzí. Pokud je dav pozorován zvenku, je ovlivněno chování lidí v něm. Záleží to na stupni psychologické nákazy, ale i na předmětu zájmu. Pokud jde o demonstraci bude chování účastníků možná ještě intenzivnější v případě pozorování zvenku. Pokud jde ovšem o projevy ve spojení s poslechem hudby, bude uvolnění nejintenzivnější uprostřed a v popředí davu, přičemž na okrajích bude chování účastníků více ostýchavé. Samozřejmě je to ovlivněno i množstvím zkonsumovaného alkoholu a psychotropních látek. Můžeme říci, že pokud budou účastníci vědět, že jsou pozorováni, spíše se užití návykových látek vyhnou. Pokud ovšem látky požijí a poté budou pozorováni, bude jim to zřejmě jedno a jejich projevy tím nebudou v podstatě ovlivněny. Toto tvrzení je ovšem platné v závislosti na druhu festivalu, ale i druhu užitých návykových látek. Rozvoj hromadného chování na vystoupeních moderních hudebních skupin vysvětluje Mikšík z hlediska nízkých nároků na hudební vytříbenost, cílů nabudit a excitovat místo uklidnit a působením na všechny smysly. Nízké nároky na hudební vytříbenost jsou diskutabilní, stejně tak i cíle. Nicméně působení na co nejvíce smyslů je skutečně jedním s faktorů ovlivňujících chování na festivalech ale i koncertech. Jde o světelné a vizuální efekty, tělesné vyjadřování ale i vyvolávání odezvy od účastníků. Mikšík hovoří o tom, že je jedinec „utopený a přitom společně plující“ ve velké mase, shodně emotivně vyladěné symbióze aktérů na jevišti a v hledišti, tedy o ztotožnění „já“ – „my“ – „oni“.¹¹

Podle Brownovy koncepce je festivalové publikum pasivní dav, tedy posluchačstvo záměrné. Při hromadné percepci hudby, ale můžeme rozlišit několik druhů publika.

¹⁰ Maříková H., Petrusek M., Vodáková A. (1996). Velký sociologický slovník. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 1. Svazek, 167.

¹¹ Mikšík, O. (2005). Hromadné psychické jevy. Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinum, 193.

Publikum konvenční se shromažďuje pro zálibu nebo z konvence v určitém sociálním společenství. Expresivní publikum vyhledávající výrazné působení na všechny smysly a posluchačstvo situačně nahodilé.¹² Všechny tyto druhy bývají na festivalech různě zastoupeny. Můžeme tedy říci, že je téměř vyloučeno aby bylo festivalové publikum z tohoto pohledu čistě homogenní.

1.2.2 DIFERENCIACE VKUSU A SPOTŘEBY

Každý člověk má určitý vkus, podle kterého si vybírá jakými věcmi naplní svůj život, ať je to vybavení bytu nebo hudba, kterou poslouchá. Užívání vlastního vkusu může jedinec užívat plně vědomě, ale může ho užívat i nevědomky. Samotné vymezení pojmu vkus je problematické, protože se většinou užívá ve smyslu schopnosti rozpoznat „to krásné“. „Vkus označuje schopnost lidí rozeznat estetické hodnoty zapadající do rámce určité kolektivní normy ... a schopnost chovat se podle nich“¹³ Vkus je tedy v sociologii vnímán v návaznosti na životní styl a společenskou diferenciaci, tedy vkus shodný pro určité skupiny. Vkus je užíván především jako kladné zhodnocení zaměřenosti určitého jedince ve vztahu k umění. Tedy lze hovořit o vkusu nebo nevkus. Toto vymezení je, ale v podstatě subjektivní. Můžeme mluvit o obecném, tedy převažujícím vkusu, ale každá skupina bude vlastní zaměřenost vnímat kladně, tedy v tomto případě jako vkusnou a zaměřenost ostatních skupin jako nevkusnou. V následující kapitole bych se proto chtěla věnovat diferenciaci vkusu a spotřeby z hlediska odlišných životních stylů. Jak životní styl ovlivňuje volbu v oblasti hudby, ale i v zálibě pro různé druhy hudebních festivalů.

„Zablocki a Kanterová definují životní styl jako vkus nebo sdílené hodnoty, které se primárně odráží ve spotřebních vzorcích...“¹⁴ Životní styl tedy definuje to, jakým způsobem trávíme volný čas a čím se v životě obklopujeme. „Tito autoři dále rozlišují životní styly na tradiční, determinované především ekonomickým postavením a na alternativní, nezávislé na socioekonomickém postavení...“¹⁵ Pokud si tedy vezmeme problematiku festivalů a to, co určuje proč si jedinec zvolí určitý druh, bude nejlépe uvést

¹² Tamtéž.

¹³ Maříková H., Petrusek M., Vodáková A. (1996). Velký sociologický slovník. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2. Svazek, 1386-1387.

¹⁴ Šafr, J. (2008). Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciací vkusu a spotřeby. Sociologický ústav AV ČR, Praha, 24.

¹⁵ Tamtéž.

jednoduchý příklad. Když vyjdeme z tradičního životního stylu, půjde o to, že například freeparty, tedy styl techno a jeho odnože, si jedinec zvolí protože nemá dostatek kapitálu, aby jel na festival komerčnější (ve smyslu dražší). Jeho ekonomické postavení určuje co si může dovolit a co ne. Naopak lidé s vyšším ekonomickým postavením si zvolí festivaly, které jim za peníze, jež jsou ochotni utratit poskytnou adekvátní zábavu. Tedy ekonomické postavení jedince bude definovat, jaký druh festivalu zvolí. Oproti tomu alternativní životní styl, ve smyslu jak jej chápou Zablocki a Kanterová, bude na tomto ekonomickém postavení nezávislý. Tedy jedinec si festival zvolí z jiného důvodu, například protože se mu líbí určitý styl prezentovaný na daném festivalu, nebo je příznivcem určité skupiny, a je za účast na něm ochoten zaplatit i více, než si může při své pozici dovolit. Těchto důvodů může být ale celá řada, může jít o manifestovaný odpor ke komerčním akcím a pocit sounáležitosti, který mu poskytuje daná subkultura.

Bourdieuho koncept habitu by nám mohl přiblížit proč mají různí lidé různé životní styly. Jeho koncept habitu představuje sféru dispozic a nevědomých praktik, gest, jednání a domněnek. Přičemž životní styl podle něj vzniká hlavně v podmínkách socializace v odlišném prostředí.¹⁶ Bourdieu tak poukazuje na kulturní pozadí nerovností, kdy určujícím mechanismem je právě vkus. „Ten představuje klasifikační systém ovlivňující volby, které utvářejí odlišné životní styly.“¹⁷ Šafr uvádí, že toto pojetí vycházející z Weberova pojetí statusových skupin, vysvětluje utváření symbolických hranic mezi určitými třídami a skupinami. Tedy konzumace kultury a životní styl, představující jakousi sociální způsobilost, definuje naše postavení v sociální struktuře (více než ekonomické prostředky). Na tomto konceptu by se tedy dala vysvětlit odlišnost zaměření jedince na různé druhy festivalů, ale především na různé druhy hudby, jako na něco, co je definováno prostředím, ve kterém vyrůstáme a žijeme. Tedy primárně jako to, co jsme si osvojili výchovou a sekundárně jako něco, co jsme převzali z prostředí kamarádů a přátel.

Bude tedy nejlépe podívat se na teorie vysvětlující diferenciaci na poli kulturní spotřeby. „Rozdíly v kulturní spotřebě a vkusu vysvětlují dvě teorie: informační kapacity a usilování o status.“¹⁸ Tyto teorie bych tedy krátce představila. Šafr uvádí, že teorie informační kapacity je v podstatě variantou asimilační teorie, ta poukazuje na to, že „kompetence k určité kulturní spotřebě (např. čtení literatury) je výsledkem procesu učení

¹⁶ Bourdieu, P. (1998). *Teorie jednání*. Karolinum.

¹⁷ Šafr, J. (2008). *Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciací vkusu a spotřeby*. Sociologický ústav AV ČR, Praha, 27.

¹⁸ Tamtéž.

se a opakovaného užívání“¹⁹. Tedy pokud je člověk něčemu odmalička a opakovaně vystavován, bude k tomu mít logicky určitý vztah. Neznamená to, že opakované užívání automaticky vytvoří kladný vztah jedince k danému produktu. Například to, že rodiče poslouchají vážnou hudbu a odmala nás vodí na takové koncerty, nebude znamenat, že budeme poslouchat pouze vážnou hudbu. Bude to ale znamenat, že pokud vážnou hudbu uslyšíme, bude to na nás mít určitý dopad, budeme chápat o jakou jde skladbu, možná i poznáme jejího autora a určitě budeme vědět jak se na dané akci chovat a jak ne. Tato teorie ale jde také chápat i tak, že opakované vystavování nějakému žánru nás at' chtěně či nechtěně nějak ovlivní. Pokud například člověk nastoupí na střední školu a okruh jeho nových přátel bude poslouchat výhradně hip-hop, člověk zřejmě po opakovaném užívání tento styl přijme a postupně pochopí. Tento druhý příklad by ovšem bylo možné vysvětlit i na základě druhé zmíněné teorie. Teorie usilování o status (teorie sociální motivace) poukazuje na konzumaci určitého kulturního produktu, jako na čistě vědomý proces, při němž si jedinec osvojuje určité znalosti a vzorce chování z důvodu touhy po statusu, který má daná skupina, která tento produkt konzumuje. Tedy pokud chci být stejně „cool“ jako moji spolužáci poslouchající hip-hop, začnu ho také poslouchat a nejlépe přijmu i vnější subkulturní znaky, jako oblečení a mluvu. Tato teorie ovšem nevysvětluje chování jedince pouze v období dospívání a socializace, ale například konzumace vysoké kultury je manifestací vysokého statusu²⁰. Již Veblen navíc poukázal na to, že status komunikují lépe kulturní aktivity luxusní a ty, ke kterým dochází na veřejnosti.²¹ V aplikaci na hudební festivaly můžeme tedy říct, že účast na něm může být efektivní manifestací určitého statusu, at' již osvojeného nebo takového, o který usilujeme.

Poslední teorie, tedy teorie informační kapacity tvrdí, že „lidé mají rozdílnou úroveň schopnosti informace zpracovávat a různou míru obeznámenosti, v různých kulturních polích“¹⁶. Tato teorie tedy předpokládá, že aby jedinec byl schopen si danou aktivitu užít a dostatečně ji prožít, musí ji také dostatečně rozumět. To zajišťují jak jeho schopnosti, které jsou do jisté míry vrozené, tak také míra obeznámenosti, čímž se rozumí schopnosti naučené. Tedy nebudeme jezdit na festivaly, které prezentují hudbu, které nerozumíme. Například punk, je většinou reakcí na stav společnosti, na politiku, konzum a drogy. Přičemž v textech písní je konkrétní pojmenování často nahrazeno symbolickým

¹⁹ Tamtéž, s. 28.

²⁰ Šafr, J. (2008). Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciací vkusu a spotřeby. Sociologický ústav AV ČR, Praha, 28.

²¹ Veblen, T. (1999). Teorie zahálčivé třídy. Sociologické nakladatelství.

vyjádřením, takže člověk, který není obeznámen právě s politickou scénou, nebude texty chápat a bude je brát čistě povrchně. Stejně tak tomu může být u hip-hopu, kdy urážení je často adresováno konkrétní osobě, která nemusí být v textu jmenována. Takže pokud nechápeme danou scénu, neporozumíme ani textům. Samozřejmě je možné hudbu vnímat čistě povrchně, a taky se tomu tak často děje. Prostě se nám líbí melodie a rytmus a nepátráme po obsahu. V tomto případě pak nepopíráme teorii informační kapacity, ale pouze doplňujeme i jiné aspekty poslechu daného žánru.

Faktem je, že různí lidé mají různý vkus. Vkus jsme sice na začátku vymezili jako schopnost rozlišovat to krásné, ale musíme konstatovat, že pro každého je krásné něco jiného. A proto je nutné se zaměřit na to, proč máme odlišný vkus. Jiří Šafr ve své studii²² poukazuje na to, že lze vysledovat podobnost vkusu uvnitř různých sociálních skupin. Podmíněnost estetických soudů lze pak podle něj vysvětlit ze dvou úhlů. První přístup je sociologický, vycházející z Bourdieuho. Ten „...tvrdí, že to, jaké jsou naše estetické soudy, je dáno odlišnou socializací a úrovní jak ve formální, tak neformální podobě vzdělání...“²³. Tedy, že je naše schopnost vnímat umění založená na zkušenosti a obeznámenosti. Bourdieu hovoří o kódu, s kterým musíme být seznámeni a musíme ho pochopit, abychom byli schopni danému umění porozumět. „Ten, kdo neovládá specifický kód, se cítí ztracen v chaosu zvuků a rytmů, barev a čar bez pocitu harmonie a smyslu celku.“²⁴. Bourdieu vysvětluje tuto problematiku jako třídní záležitost, tedy že vyšší vrstvy vystavované odmalička vyššímu umění mu rozumějí skrze tuto výchovu, ačkoliv to vnímají jako něco přirozeně daného. Pro nás je, ale spíše důležité to, že ve všech druzích umění se skrývá kód, který má různou složitost. Kód jednoho žánru je přístupný téměř všem a jiný vyžaduje hlubší porozumění a vyšší míru obeznámenosti. A v neposlední řadě, že záleží na tom nakolik je mu jedinec vystavován a v jaké fázi života. V raném dětství bude člověk tyto kódy vstřebávat jinak než ve stáří. Nicméně na základě této teorie bychom mohli blíže pochopit proč si jedinci vybírají určitý druh hudby, zejména pokud jde o veřejně prezentovaný vkus, tedy návštěvu festivalů. Tedy, že jde často o schopnost rozumět kódu daného žánru díky obeznámenosti s ním skrze formální či neformální vzdělání.

Druhá teoretická linie naopak vysvětluje podmíněnost estetických soudů na základě osobnostních rysů člověka. Tato psychologická linie vychází z Eysencka a Zuckermana a

²² Šafr, J. (2008). Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciací vkusu a spotřeby. Sociologický ústav AV ČR, Praha.

²³ Tamtéž, s. 28.

²⁴ Šafr, J. (2008). S. 28.

tvrdí, že „...schopnost vnímat umění je primárně podmíněna osobnostními rysy člověka“²⁵, ale i jakousi „obecnou inteligencí“. M. Zuckerman uvádí koncept „jednání orientované na vyhledávání vzrušení“ (sensation seeking behaviour), kdy je jedinec ochoten podstoupit fyzické a sociální riziko aby uspokojil svoji potřebu nových komplexních podnětů.²⁶ Toto chování je vlastní extrovertům, kteří spíše upřednostňují senzorickou stimulaci a abstraktní umění před čistě figurálním.²⁷ Osobnostní rysy ovlivňují nejen schopnost vnímat umění, ale vedou i k odlišným vzorcům kulturní participace. Tedy, že extroverti jsou obecně aktivnější v účasti na kulturním životě.²⁸

Pokud si tedy vezmeme tyto dvě teorie mohli bychom to chápat tak, že psychologická linie nám vysvětluje proč jedinec estetické zážitky vyhledává a linie sociologická nám vysvětluje jakého charakteru tyto estetické zážitky budou a jaký budou mít vztah k ostatním lidem. Nicméně ve vztahu k festivalům musíme pochopit to, že vnímání hudby není jediný aspekt určující přítomnost na hudebním festivalu. Tedy nelze říci, že všichni návštěvníci jsou extroverti a daný festival vyhledávají protože jsou obeznámeni s kódem každého žánru, který je na festivalu prezentován. Proto by bylo vhodné zaměřit se nyní na oblast motivace k účasti na hudebních festivalech.

1.2.3 MOTIVACE K ÚČASTI

V následující kapitole bych se chtěla zaměřit na otázku samotné motivace jedince k účasti. Tedy proč vlastně lidé na festivaly jezdí, přičemž vycházet budu převážně z amerických výzkumů, které se této otázce věnují. Tyto studie jsou většinou zaměřeny na „Event Management“, aby tak napomáhali k efektivnější přípravě volnočasových akcí a přilákali co nejvíce návštěvníků. Jsou ale přínosné v tom, že se zabývají i sociálním faktorem.

²⁵ Tamtéž, s. 29.

²⁶ Šafr, J. (2008). Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciací vkusu a spotřeby. Sociologický ústav AV ČR, Praha, 30.

²⁷ Tento koncept byl zkoumán ve vztahu k výtvarnému umění, nicméně já si myslím, že je aplikovatelný i na oblast hudební percepce. Přičemž senzorická stimulace je vlastní spíše koncertům moderní hudby, kdy je hudba navíc doplněna i tzv. show.

²⁸ Šafr, J. (2008). Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciací vkusu a spotřeby. Sociologický ústav AV ČR, Praha, 30.

Ve studii „Does the music matter? Motivations for attending a music festival“²⁹ se autoři zaměřili na několikadenní hudební festival Celebrate Fairfax! v americké Virginii. Pomocí klastrové analýzy definovali čtyři hlavní motivy účasti a to „prostě být společenský“, „obohacení skrze hudbu“, „hudba je to hlavní“, „miluji to všechno“.³⁰ Ve své studii sledovali také rozdíly v rodinném stavu, příjmu domácnosti, rase a pohlaví. Ukázalo se, že je pro organizátory velmi riskantní spoléhat se pouze na hudbu samotnou nebo konkrétně na slavného „headlinera“³¹, stejně tak důležité je vytvoření zábavné atmosféry a dostatku příležitostí k socializaci a k získání nových mimohudebních zkušeností. Stejný závěr měla i další studie³² zkoumající dva festivaly ve Velké Británii, která navíc ukázala, že primárním motivem bylo stýkání se s přáteli a rodinou. Je tedy zřejmé, že sociální faktor festivalů je neoddiskutovatelný.

Jiná studie³³ shrnující v podstatě velmi podobné faktory motivace navíc definovala festival jako místo poskytující prostor a čas daleko od každodenního života, kde mohou být vytvářeny a sdíleny intenzivní nevšední zážitky. Ty jsou hodnoceny na základě subjektivní reakce na celou událost interpretovanou skrze širší kontext spotřebitelského života a hodnot. Tedy, že životní styl a hodnoty jedince definují to, jak festival hodnotí a jaké motivace ho vedou k účasti na něm.

Z hlediska efektivnějšího pořádání festivalů³⁴ jsou tyto výsledky poněkud znepokojivé, jelikož ukazují, že nejdůležitější faktor v podstatě nemohou ovlivnit. Ale pro moji hypotézu jsou to vlastně výsledky potvrzující její platnost. Chtěla bych se na tuto otázku ale soustředit hlouběji a zahrnu ji proto do svého průzkumu.

²⁹ Bowen, H., Daniels, M. (2005). Does the music matter? Motivations for attending a music festival. *Event Management*, Volume 9, Number 3, 155 – 164.

³⁰ Jedná se o volný překlad pojmů – „Just being social“, „Enrichment over music“, „The music matters“, „Love it all“.

³¹ Headlinerem se rozumí nejznámější (nejvýznamnější) účinkující. Tedy tzv. tahák, který na festival přiláká nejvíce lidí.

³² Gelder, G., Robinson, P. (2009). A critical comparative study of visitor motivations for attending music festivals: A case study of Glastonbury and V Festival. *Event Management*, Volume 13, Number 3, 181 – 196.

³³ Morgan, M. (2009). What makes a good festival? Understanding the event experience. *Event Management*, Volume 12, Number 2, 81 – 93.

³⁴ Toto sice nebylo cílem práce, ale zdálo se mi to jako zajímavý aspekt festivalů. Tedy festivaly z hlediska „event managementu“.

1.2.4 HUDBA A ZMĚNA CHOVÁNÍ

Dopadem hudby na chování jedince se specificky zabývá psychologie hudby. Ta zkoumá především schopnosti organismu vnímat hudbu a činitele, kteří toto vnímání ovlivňují. František Sedlák například ve své práci³⁵ uvádí dva typy uměleckého vnímání, vycházejícího z Nietzscheho bipolární koncepce, v podobě dionýského (spoluprožívání) a apolónského typu (přihlížení). Přičemž první typ je založen na emoční složce, a druhý je čistě racionální, zaměřený spíše na poznávání hudebního díla. Pokud bychom si tuto koncepci převedli na soudobé koncerty a festivaly, mohli bychom velice zjednodušeně tvrdit, že pokud divák při poslechu sedí a poslouchá řadí se v tento okamžik k druhému typu, a naopak člověk, který tančí (nebo skáče apod.) se řadí k typu prvnímu. Já osobně bych tyto typy nevnímala jako permanentní rozdělení typů osob, ale jako typy chování proměnlivé v čase a prostoru u každého jedince. Člověk může jeden typ hudby prožívat a jiný pouze poslouchat a racionálně poznávat. Je nasnadě tvrdit, že u stylu techno půjde spíše o emoční prožitek a u folku o racionální poslech. Ale toto vnímání se může lišit u stejného žánru. Jak jsem uváděla v kapitole 2.1. chování jedince silně ovlivňuje přítomnost stejného nalaďeného okolí, tedy dav bude navádět k určitému typu chování a spíše jedince strhne k nevybočování. Člověk spíše uvolní své prožitky ve velké skupině než v malé. A často ačkoliv by rád byl jedním typem, je okolím nucen být typem druhým. Je ovšem nutné říci, že prožitek extáze umocňují především návykové látky jako alkohol a drogy. Člověk se pod jejich vlivem často stává spíše spoluprožívajícím, nehledě na druh hudby a chování okolí. Tedy přestane vnímat objektivní realitu a bude uvolňovat subjektivně prožívané emoce, často v závislosti na nějakém dominantním prvku, v tomto případě na hudbě.

„Myšlenka, že hudba ovlivňuje chování lidí, pochází již od Platóna. Hudební psychologii se však dosud nepodařilo přinést dostatek poznatků o tom, jakým způsobem toto ovlivňování funguje a v kterých situacích se vyskytuje.“³⁶ I přes to, že není dostatek důkazů o jednoznačnosti působení hudby na člověka, bylo provedeno několik experimentálních studií, které na určitý dopad poukazují. Například domněnka, že hudba definuje prostředí. Lze říci, že chování publika na jednotlivých koncertech a festivalech se liší žánr od žánru. Někde je publikum klidné a jinde bouřlivé až agresivní. Bylo by přehnané tvrdit, že je tomu tak proto, že určitý typ člověka si vybírá takovou a takovou hudbu, a že tedy jde o to co je člověku přirozeně blízké a vychází to jeho povahy a priorit.

³⁵ Sedlák, F. (1990). Základy psychologie hudby. Státní pedagogické nakladatelství, Praha.

³⁶ Franěk, M. (2005). Hudební psychologie. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 189.

Tedy, že účastníci folkových festivalů jsou klidní a účastníci rockových festivalů přirozeně divocí a agresivní. Musí zde být bráno v potaz několik proměnných, zaprvé již zmíněné působení okolí a za druhé právě definování prostředí skrze působení hudby. Hudba v nás vyvolává určité představy a myšlenky, ale jde také o to, jak danou hudbu hodnotíme. North, Tarrant a Hargreaves ve svém experimentu³⁷ z roku 2004 studovali jak hudba ovlivňuje prosociální chování jedinců. Zaměřili se na návštěvníky sportovního centra, kterým pouštěli nejprve pozitivně hodnocenou hudbu (populární) a následně je žádali o pomoc se záchranou tohoto centra. Ochota pomoci byla v tomto případě vyšší než v druhém případě, kdy jim pouštěli hudbu hodnocenou negativně (počítačem vytvořená hudba ve stylu hudební avantgardy 20. století) se stejným požadavkem. Stupeň pozitivního hodnocení pak koreloval s množstvím letáků, kteří byli návštěvníci ochotni distribuovat. Zde si ale musíme uvědomit, že pokud návštěvníci hodnotili hudbu negativně, spíše pak neměli zájem do takového centra chodit natož ho zachraňovat. Ale i tak můžeme říci, že hudba silně ovlivňuje naše myšlení i pokud jde o její hlasitost. Můžeme si všimnout, že je určitá hranice, kdy je pro nás hudba již příliš hlasitá a začne v nás vyvolávat negativní emoce nehledě na to, jak pozitivně vnímáme její obsah. V jiné studii³⁸ byl zkoumán rozdílný vliv excitační a uklidňující hudby na chování dětí. Dětem byla při hře pouštěna v pozadí hudba, přičemž jejich ochota pomáhat byla také nižší u excitační hudby. Franěk dále uvádí, že v jiné studii zkoumající vliv vážné hudby na chování jedinců v metru, bylo zjištěno, že po tuto dobu nedošlo k žádnému projevu vandalství. Toto zjištění je velmi zajímavé, musíme se ale zamyslet, zda jde o to, že takto působí samotná hudba a nebo asociace, které máme s touto hudbou spojené díky socializaci. Já osobně se přikláním k myšlence, že jde o propojení subjektivních prožitků a objektivních naučených vzorců chování. Pokud se učíme jak se v určitých situacích chovat, pak hudba je tím katalyzátorem, který toto jednání spouští.

V závěru tedy můžeme říci, že hudba určitým způsobem definuje prostředí. Pomocí pozorování si můžeme všimnout markantních rozdílů na různých festivalech. Musíme si ale také uvědomit, že do hry vstupují i jiné proměnné jako návykové látky, dav, stupeň

³⁷ North, Tarrant, Hargreaves (2004). The effect of music on helping behavior: a field study in Franěk, M. (2005). Hudební psychologie. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum.

³⁸ Hallam, Katsarou (1998). The effect of listening to background music on children's altruistic behavior and success in memorising text. In Franěk, M. (2005). Hudební psychologie. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum.

sociální kontroly a očekávaného chování. Působení hudby na psychiku a následně chování člověka je nepopíratelné, jde ale také o naše hodnocení této hudby (viz. kapitola 2.2.). Pokud budeme danou hudbu vnímat jako negativní, naše chování bude více agresivní (směrem ven i dovnitř), přičemž někomu může vadit repetitivní charakter elektronické hudby a jinému například hudba dechová. Nelze tedy říci, že určitá hudba spouští určité chování, stejně jako nelze říci, že určitý jedinec bude na veškerou hudbu reagovat stejným způsobem. Je ale nutné podotknout, že každý hudební styl má svá, ať již psaná nebo nepsaná pravidla, například co se týče tance. A co se jednomu může zdát jako agresivní, bezmyšlenkovité nebo naopak strojené a neuvolněné, může být pravým opakem. Na punku je běžné „pogovat“ a strkat do sebe, stejně jako je na reaggae je normální omámeně se houpat do rytmu a při dechovce tančit polku. Nelze tedy pozorovat punkový koncert a říct, že se na něm lidé chovají agresivně protože tato hudba je k tomu svádí. Prostě každý styl má své zvyklosti a co jednomu může připadat jako agresivní, je pro druhého projevem radosti a sounáležitosti s danou „komunitou“.

1.2.5 POSTMODERNÍ TENDENCE

Pokud se zamyslíme nad festivaly z hlediska postmoderní společnosti, jako první nás napadne pluralita. Bauman uvádí³⁹, že postmoderní kontext preferuje absenci přesně vymezené identity, tedy že nejlépe se vede těm, kteří si nenavykli koncentrovat se příliš dlouho na jeden předmět zájmu, ale jsou pružní co se týče adaptace a vnímání nového. „...Postmodernisté zdůrazňují radikální pluralitu, diferencovanost životních sfér, diskontinuitu, nejistotu jako trvalý stav, přechodné okamžiky.“⁴⁰ To všechno vypovídá o tom, že v postmoderní společnosti je běžná pluralita životních stylů. Již není jeden jediný správný způsob života, ale tyto způsoby se liší a zároveň si vzájemně neodporují. A zároveň jak poukazuje Bauman není nutné (ba právě naopak) si vymezit určitý a do jisté míry trvalý přístup a zaměření života. Pluralita je tedy jak v možnostech tak i v naší zaměřenosti (Bauman zde hovoří o nespojitosti životního způsobu). Tento pohled je ale nutné rozlišovat v závislosti na věku. Pro mládež je stále nutná jakási sounáležitost se skupinou a nevybočování, naopak starší jedinci si více vybírají právě pluralitu možností. U

³⁹ Bauman, Z. (1995). Úvahy o postmoderní době. Sociologické nakladatelství, Praha, 35.

⁴⁰ Skalková, J. (1996). Problémy mládeže v kontextu postmoderního myšlení. Mládež a sociálně negativní jevy – sborník referátů ze semináře, Praha, 18.

mládeže je ale o to důležitější právě schopnost rychlé adaptace, tedy vnímání toho, co je „cool“. Postmoderní jedinec si může a chce vybírat, ale zároveň je tou volností zmatený a chce nalézt jakési ukotvení. „Dnešní mládež totiž nezažila žádné historické zvraty nebo hrozby, nikdy nemusela přinášet oběti. Takže je po dlouhé době v podstatě první česká generace, která si může volně užívat života, a proto chce všechno...“⁴¹ Právě moment prožitku je pro postmoderní jedince stěžejní, dělá věci pokud a dokud ho baví, ať jde o hudbu nebo o mezilidské vztahy. Zde narážíme na problematiku hedonistických životních stylů. Gilles Lipovetsky hovoří o individualistickém hédonismu, který se stal podle něj dominantní s nástupem masové spotřeby, jde o užívání si, podřizování se vlastním rozmarům a utrácení. „Je pro něj charakteristický důraz na seberealizaci jako na nejvyšší hodnotu a cíl sám o sobě a nezájem o společenské hodnoty.“⁴² Maffesoli oproti tomu mluví o hédonistickém spolubytí, kdy postmoderní společnost je charakterizovaná návratem archaických situací a forem, kdy podstatou je spolubytí a sociální efektivita. „Základ emocionální reality postmoderní společnosti spočívá v žité existenci s druhými, v potlačení sebe. Práce nabývá sekundárního významu, protože v postmoderní společnosti dominují hry, svátky, zábava a prázdniny.“⁴³

Festivaly jsou tedy místem, kde si jedinci užívají a zároveň mají možnost volby (interpreta nebo dokonce stylu), zároveň však nacházejí ukotvení v rámci skupiny či komunity. Jak jsem již zmínila jedním z nejdůležitějších motivů přítomnosti na festivalu je setkávání se s lidmi. Může jít o to, že se jedinci na festivalu setkají se skupinou svých přátel, které běžně nevidají. Ale také o to, že se na festivalu setkají s lidmi, se kterými mají společný životní styl nebo zájem, nebo mezi které patří chtějí. Pokud jde o mládež jako o nemalou část festivalového publika, je pro ně v postmoderní společnosti typická snaha o nezávislost na rodině a škole avšak vznikají tak závislosti nové a to, na partě.⁴⁴ Na festivalu se tak s ní setkávají a veřejně tak projevují svojí sounáležitost a životní styl.

⁴¹ Kubátová H. (2010). Sociologie životního způsobu. Grada Publishing a.s., 229.

⁴² Kubátová H. (2010). Sociologie životního způsobu. Grada Publishing a.s., 75 – 76.

⁴³ Kubátová H. (2010). Sociologie životního způsobu. Grada Publishing a.s., 76 – 78.

⁴⁴ Skalková, J. (1996). Problémy mládeže v kontextu postmoderního myšlení. Mládež a sociálně negativní jevy – sborník referátů ze semináře, Praha, 28.

1.2.6 SUBKULTURNÍ TENDENCE

Subkulturní tendence se týkají především mládeže, avšak její vymezení je v současnosti poněkud problematické. Smazávají se hranice mezi věkem dětství, mládeže a dospělosti, a v rozvinutých zemích sahá horní hranice mládeže hluboko do třetího desetiletí.⁴⁵ Tyto tendence jsou patrné jak na typicky subkulturních festivalech, tak také na festivalech multižánrových orientujících se především na mainstreamové publikum. Ačkoliv je totiž mainstreamová subkultura dosti široký a sporný pojem, lze o ni abstraktně uvažovat jako o subkultuře nejrozšířenější. Má svůj způsob oblékání, oblíbená média i konkrétní umělce či celebrity. Důvody k těmto subkulturním tendencím jsou potřeba socializace, seberealizace, úsilí o prosazení vlastní identity (v generačním konfliktu) a pocit sounáležitosti. Na festivalech pak mohou tuto svojí subkulturní potřebu jak manifestovat, tak především uspokojit. Není zde potřeba být členem konkrétní skupiny, ve které znám všechny členy a jsem s nimi v neustálé interakci. Stačí mít pocit sounáležitosti s širší komunitou, v níž nemusím nikoho znát a přesto se cítím „mezi svými“. Jak vyplývá i z mého průzkumu, jsou jedinci, kteří jedou na festival sami ať již mají potřebu seznamovat se nebo ne.

Být členem nějaké subkultury v dnešní době, ale není nijak těžké. Subkulturní znaky jsou totiž jak vnitřní tak vnější, které jsou rozhodně lépe identifikovatelné. Tyto vnější znaky jsou v současnosti produktem masové spotřeby, takže není nijak těžké se k nim dostat. Tak se stalo, že z hip hopu, který byl původně protestem mladých černochů v Bronxu, vznikl miliardový obchod. Punk kdysi šokoval, a dnes je považován za normální. „Za hiphopera, punkera nebo metloše se dnes zkrátka oblékne kdekdo. To vůbec neznamená, že tito lidé skutečně vyznávají původní hodnoty, na kterých je hnutí hip hop, punk atd. postaveno...“.⁴⁶ Dnes je to prostě obchod nebo móda. To ovšem neznamená, že subkultury založené na myšlenkách vymizely, jenom se jejich členem může navenek stát kdokoli. A pokud jde o skutečnou sounáležitost je pouhým rozhovorem snadné poznat, kdo to opravdu myslí vážně a kdo si „na to jen hraje“. Kubátová ve své práci navíc uvádí, že subkulturní tendence nejsou produktem mezigeneračního vymezování, protože v současnosti žádný mezigenerační konflikt nemůže být. Jde o to, že mladí jsou ti, kdo určují, co je módní a co ne, a ostatní se tomu snaží přizpůsobit.⁴⁷ Děje se tomu jak

⁴⁵ Tamtéž, s. 19.

⁴⁶ Kubátová H. (2010). Sociologie životního způsobu. Grada Publishing a.s., 228 – 229.

⁴⁷ Tamtéž.

prostřednictvím důrazu na mladistvý vzhled, tak také výběrem hudby a životní stylu, do kterého návštěvy koncertů a festivalů bezesporu patří. Pravdou ovšem je, že ač se zdá, že jsou mladí lidé ovlivňováni reklamou a masmédií, může tomu být podle Kubátové právě naopak. „...Trh se snaží co nejrychleji zpracovávat nové impulzy od mládeže a využívat pro větší zisky.“⁴⁸

1.2.7 SEGMENTACE PODLE ŽIVOTNÍCH HODNOT

Segmentace podle životních hodnot je jeden z možných způsobů segmentování populace, který je založen na jejich životních prioritách. Vychází z modelu univerzálních hodnot izraelského sociálního psychologa Shaloma H. Schwartz⁴⁹. Pro jeho aplikace v běžném sociologickém a marketingovém výzkumu bylo vybráno 12 klíčových otázek, které byly vybrány jako dobře diferencující v dané oblasti. Na základě míry souhlasu respondenta s nimi, je respondent zařazen do jednoho z devíti typů, měřeno ve dvou dimenzích. První dimenzí je zájem o sebe (o vlastní vzhled a působení) na jedné straně a zájem o druhé a duchovno na straně druhé. Druhou osou je bezpečí (konzervatismus) versus otevřenost ke změně.

V následující části tedy představím jednotlivé strany os, které mají každá své typické hodnoty. Zájem o druhé jako přesahující materiálně a zájem o sebe. Často je to spojováno ještě s náboženstvím, charitou, zájmem o životní prostředí a zájmem o jiné kultury. Na druhé straně je zájem o sebe, pro který je typický zájem o osobní úspěch a prestiž, být ostatní vnímán jako úspěšný. Dále je spojován s ambicemi, důrazem na vlastní atraktivitu a bohatství. Bezpečí a konzervatismus jsou typické touhou po emočním i fyzickém bezpečí, tradicionalismem. Spojováno s orientací na rodinu, odmítáním zodpovědnosti a důrazem na týmovou práci. Poslední sférou je otevřenost ke změnám a touha po dobrodružství, typické jsou stále nové nápady a důraz na zkušenosti, využití příležitostí. Často spojováno s kreativitou, uměním, zájmem o nové technologie a alternativní medicínu.

Nyní bych chtěla představit těchto devět typů podle životních hodnot. Ve výzkumu budu zkoumat jednak zastoupení těchto typů v rámci festivalových příznivců a jednak v závislosti na ostatních otázkách.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ Vychází z S.H. Schwartz a jeho teorie základních lidských hodnot.

Prvním typem jsou „Motivovaní“ ti mají tendence stavět se na první místo, jsou vždy připraveni a otevření změnám. Bývají vysoce ambiciózní a jsou ochotní přijímat riziko, aby se dostali na vrchol. Velmi jim záleží na vnějším vzhledu a vystupování a jsou lačnými konzumenty. Druhým typem jsou „Materialisté“, soustřeďují se na sebe ale v určitých směrech jsou konzervativní. Chtějí vzbuzovat ten „správný“ dojem – ale dojem, ke kterému se hlásí a uznává ho společnost, spíše než že by byl něčím individualistický (např. bohatství, úspěch). Dalším typem jsou „Obyvatelé bezpečné zóny“ ti jsou především konzervativní ale také relativně více zaměřeni na sebe. Jsou proti jakémukoliv riziku, často se zaměřují na vzhled a vystupování navenek, a tak si dělají hlavu s tím, co si o nich ostatní myslí. Bývají orientovaní na rodinu, rezervovaní a mívají jaksí „staromódní“ názory. „Tradicionalisté“ jsou konzervativní, ale méně orientovaní na sebe. Bývají patriotičtí a váží si zaběhlých společenských hodnot a zvyklostí. Bývají nábožensky založení a vedou více méně „usedlý“ život. „Ctností“, tato skupina bývá více altruistická a konzervativní. Konání vlastních povinností je důležitý úkol, ale jsou také ochotní věnovat čas na obecně prospěšné věci. Chovají se většinou velmi zodpovědně a odmítají hédonistické a nezralé chování. Dalším typem jsou „Utopisté“ ti jsou spíše filantropičtí a spirituální, ale také mají rádi změny a riziko. Často mají sklony k idealizmu a silné přesvědčení, a tak podporují mnoho liberálních aktivit jako například ochránce přírody nebo různá ekologická hnutí. Odmítají materialismus a očekávají od lidí/organizací etické chování. „Nezávislí“ mívají tendence k ukvapenosti v kombinaci s méně sebestředným přístupem. Baví je být jiní a mají silný pocit sebedůvěry. Bývají často kreativní a mají se za svobodomyšlné, zatímco odmítají povrchní hodnoty jako například bohatství a úspěch. Posledním typem jsou „Hledači zkušeností“ ti mají silnou touhu po dobrodružství a všem novém a současně tendence soustředit se hlavně na své zájmy. Často vyhledávají napjetí, hodně se vyjadřují a vnímají vzhled.

1.3 ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

V předchozích kapitolách jsem nastínila několik možných hledisek z kterých lze na fenomén festivalů pohlížet. Zcela jistě jsem nepostihla všechny, ale tento popis by měl přesto stačit na to, abych na něm byla schopna vystavět analýzu nejenom festivalů, ale zejména jejich příznivců.

Popis festivalů a jejich dělení by mělo sloužit nejenom k tomu, abych poukázala na samotnou odlišnost festivalů, ale zejména k tomu, abych jednotlivé aspekty mohla vztáhnout k posluchačům, jejich prioritám a jejich vztahu k festivalům.

Jednotlivá teoretická východiska, jako problematika hromadného chování, podmíněnost estetických soudů nebo vztah hudby k okolí, se pokusím následně promítnout do jednotlivých rozhovorů a dotazníků s posluchači.

V následující části se tedy zaměřím na výzkum složený nejprve z hloubkových rozhovorů, které mají explorativní funkci a pomocí nichž se pokusím odhalit motivy, které mi při teoretickém zkoumání unikly. Následně pak předložím festivalovým příznivcům dotazník, který by měl potvrdit nebo vyvrátit hypotézy, které na základě teoretické části a rozhovorů přirozeně vyplynuly.

2 VLASTNÍ VÝZKUM

Provedený výzkum vychází z předešlého teoretického rámce v následujících bodech:

- a) měl by ověřit, zda některé faktory jako dav a rozdílné působení hudby působí na jedince skrze festivaly natolik, že ovlivňují jeho chování,
- b) určení toho zda jsou volby jedince ovlivněny pouze jeho vkusem nebo jsou ekonomicky determinované nebo jsou kombinací obojího typu,
- c) proč si převážná část festivalových příznivců vybírá velké mnohožánrové festivaly,
- d) vzhledem k uvedeným zahraničním výzkumům motivace k účasti se pokusím udělat jakési navázání s ohledem na jednotlivé druhy festivalů v České republice.

Dále bych se ve svém výzkumu chtěla zaměřit na typologii jednotlivých účastníků skrze analýzu hodnot. Tato analýza bývá využívána ve výzkumech TGI (u nás MML ve spolupráci s agenturou Median) a určí, nakolik je daný jedinec materialista, utopista nebo například tradicionalista. Vzhledem k tomu, že jsou k dispozici data o zastoupení jednotlivců a jednotlivých rysů v rámci populace, bude zajímavé vysledovat odchylky a poukázat na některé zajímavosti. Tuto typologii tedy ve výzkumu použiji na vysledování složení festivalových příznivců z hlediska jejich hodnot a také na otestování některých faktorů v závislosti na těchto typech.

Cílem tohoto výzkumu je tedy jednak odpovědět na hypotézy, vzniklé v teoretické části práce, tak také zkonstruování základních typů festivalových příznivců vzhledem k jejich hodnotám, vkusu, ekonomickým a sociodemografickým faktorům.

2.1 FORMULACE HYPOTÉZ

Základní hypotézou je myšlenka, že *účastníci festivalů nejsou zdaleka tak homogenní skupinou*, jak by se mohlo zdát. Jejich diferenciaci je však způsobena mnoha faktory a tak není snadné říci, který z nich je ten převládající. Tato odlišnost může být dána *vkusem*, který jak jsem již uvedla, může vycházet s osobnostních rysů jedince ale nepochybně je ovlivněn okolím i životními hodnotami. Tato práce si ovšem neklade za cíl objasnit, co ovlivňuje vkus daného jedince, ale zda je vkus tím převládajícím faktorem, který ovlivňuje jeho volbu. A v druhé řadě, jestli je tento vkus podmíněn *ekonomickou situací* jedince nebo zda je na ní nezávislý. V práci tedy nejprve respondentům položím

otázku, kterému typu festivalů dávají přednost (otázka č. 2) a na který festival by jeli pokud by na všech hrála stejná hudba (otázka č. 6). Poté se zaměřím na otázky ohledně hudebního vkusu, tedy předložím respondentům seznam několika hudebních žánrů (nejčastěji prezentovaných na festivalech pro mládež) a oni budou na škále hodnotit nakolik je mají rádi. Na jedné straně škály je „můj neoblíbenější“ a na druhé straně „nemůžu ho vystát“. Dále se respondentů zeptám na jejich příjem. Pomocí testování závislosti (statisticky významné závislosti pomocí chí-kvadrátu a korelačního koeficientu, popřípadě koeficientu gamma) budu zjišťovat nakolik spolu jednotlivé proměnné souvisí. "

Rozdíly mezi „mainstreamovými“ festivaly jsou, jak jsem se pokusila nastínit, minimální. To, kde se nalézá ona *skutečná diference je mezi festivaly multižánrovými a festivaly jednožánrovými*. Stále je u nás velké množství festivalů, které přitahují specifické publikum vyhledávající specifický druh hudby, ale i organizace. Na těchto festivalech je daleko patrnější ona sociální stránka a účastníci daleko více pocítují sounáležitost s ostatními účastníky, ale i samotnou akcí. Stávají se aktivním publikem, jelikož berou svoji zábavu jako něco, co sami ovlivňují a utvářejí. Je tedy na nich, jak si zábavu zařídí a festival se stává vhodným prostorem, který jedinec sám plní voleným obsahem. Dalo by se říci, že mezi takové festivaly patří především festivaly elektronické hudby nekomerčnějšího rázu tzv. technoparty. Tyto akce bývají zpravidla bezplatné a její organizátoři nemyslí v první řadě na zisk. Není účastníkům nařizováno, co smějí a co nesmějí. Nekladou si nároky na ovládnutí veškerého dění a zároveň to od nich nikdo nevyžaduje. Samozřejmě je zde největší důraz kladen na hudbu, která musí být co nejkvalitnější. Často jde ale také o to, že účastníci si jedou prostě užít po svém a neočekávají zajištění všestranné zábavy. Tyto festivaly, jsou ale ve smyslu organizace amatérské, nejenže se zde nevěnuje pozornost elementární hygieně nebo zabezpečení, ale často jsou poskytované služby v rozporu se zákonem.

Další hypotézou je, že *festivalové prostředí je velmi příznivé pro utváření davového chování*. Jednotlivé koncerty a jejich publika jsou typickým příkladem záměrných pasivních davů a splňují veškeré davové charakteristiky⁴⁷. Le Bonova teorie popisuje dav jako „soubor individuí, jež jsou sjednocena iracionální připraveností k činnosti, která vyplývá z faktu rozplynutí individua v mase a jeho rezignace na sebekontrolu. Je to shromáždění, které podléhá snadno sugesci (...)“, která je imputována zvnějšku.⁴⁸ Tento

⁴⁷ Maříková H., Petrusek M., Vodáková A. (1996). Velký sociologický slovník. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 1. Svazek, 167-168.

⁴⁸ Tamtéž.

výzkum ovšem nebude zkoumat, zda tomu tak skutečně je. Jelikož si myslím, že davovou povahu koncertů populární a jiné hudby je dnes možno brát jako danou. Samozřejmě je nutné si uvědomit, že míra sugesce a splynutí s davem závisí jednak na propojení s ovládajícím (v tomto případě s interpretem) a jednak na tom, zda jedinec plně odpovídá záměrnému divákovi. Tedy jedinci, který nejen přišel na daný koncert záměrně, ale také, který danou hudbu má rád a nakolik. Je totiž nutné zmínit, že festivaly jsou také místem, kde divák nemusí polovinu interpretů znát a přesto si je jde záměrně poslechnout, většinou právě proto aby je poznal. Můžeme říci, že další hypotézou by mohla být jakási korelace mezi oblibou interpreta a mírou davového odevzdání se. Tato hypotéza je ovšem obtížně změřitelná. Nakolik totiž člověk o sobě může pravdivě vypovídat jako o individuu vláčenému davem? Ve svém výzkumu jsem tedy respondentům položila otázku *zda na festivalu udělali něco, co by jinde neudělali* (otázka č. 13). Ta by mohla odhalit jakýsi davový potenciál festivalů. Otázka zda jedinec danou činnost udělal i za přítomnosti známých osob (tedy ne osob blízkých, ale spíše jen známých ve smyslu kolegů z práce, spolužáků aj.) by také měla odhalit, nakolik je jejich jednání ovlivněno sociální kontrolou.

Hypotéza, která je pro tuto práci stěžejní je ta, která zdůrazňuje, že *festivaly jsou především jakýmsi sociálním světem*. Tedy, že nejsou jen místem, kam jedinec jde uspokojit své touhy po konzumaci hudby, vyžití, poznání nového, ale především jako místo, kde tyto věci může spoluprožívat. Jak jsem již zmínila v kapitole 1.2.3. existuje řada výzkumů, které se zabývají motivací k účasti většinou ale na konkrétních zahraničních festivalech. Tyto výzkumy⁴⁹ se však shodují v mimohudebním sociálním významu festivalů. V dotazníkovém šetření jsem se proto jedinců ptala „co pro ně festivaly znamenají“ (otázka č. 4) a uvedla jsem jednotlivé faktory, které jsou pro festivaly typické (otázka č. 5). Respondenti pak měli uvádět nakolik jsou pro ně na festivalu důležité.

Studie „What makes a good festival? Understanding the event experience.“⁵⁰ navíc zdůrazňuje, že to, co spoludefinuje hodnocení festivalu a motivaci účastníků k účasti na festivalu jsou jeho hodnoty a životní styl. Proto jsem se zaměřila na definování respondentů z hlediska jejich hodnot (otázka č. 15). Další hypotézou tedy je, že *hodnotová orientace jedince je jedním z faktorů, které ovlivňují volbu daného festivalu*.

⁴⁹ Bowen, H., Daniels, M. (2005). Does the music matter? Motivations for attending a music festival. *Event Management*, Volume 9, Number 3, 155 – 164. Gelder, G., Robinson, P. (2009). A critical comparative study of visitor motivations for attending music festivals: A case study of Glastonbury and V Festival. *Event Management*, Volume 13, Number 3, 181 – 196. Morgan, M. (2009). What makes a good festival? Understanding the event experience. *Event Management*, Volume 12, Number 2, 81 – 93.

⁵⁰ Morgan, M. (2009). What makes a good festival? Understanding the event experience. *Event Management*, Volume 12, Number 2, 81 – 93.

Pokud půjdeme hlouběji do teorie zkoumající podmíněnost volby festivalu, můžeme definovat několik základních typů účastníků. Jedincům jsem proto předložila sérii výroků a oni měli uvést s kterým z nich se ztotožňují (otázka č. 8). Prvním typem by byli účastníci, kteří jezdí na festival proto, že je to pro ně specifický druh zábavy, kde se setkávají se svými přáteli. Tito lidé si s každým dalším festivalem vylepšují svoji techniku (ke stanům přidávají plachty, místo obložených baget si vozí grily). Jsou to lidé, pro něž jsou festivaly právě tím specifickým sociálním světem a i když je hudba jedním ze základních motivů, není tím nejdůležitějším. Dalším typem jsou účastníci na něž je zacílena marketingová komunikace festivalových pořadatelů a jejich PR agentur a poradců. Jsou to lidé, kteří za svoje peníze chtějí adekvátní zábavu. To zda budou spokojeni je téměř plně v rukou organizátorů. Tito lidé chtějí velký výběr hudby, jídla a dalších aktivit, které budou moci dělat pokud zrovna nebude nic k poslouchání. Zatímco první účastníci jsou aktivní, druhý typ bych zařadila mezi pasivní. Ve svém výzkumu jsem vytipovala i některé další typy, které si myslím nebudou tak zastoupené. Jde o náhodné účastníky, kteří mají festival blízko, nebo jedou čistě díky souhře okolností. Dále pak účastníky, kteří jsou zlákáni jedním či více interprety (popř. svými přáteli), jinak ale festivalové prostředí rádi nemají. Tito lidé nemají rádi ono nepohodlí, spaní ve stanu, používání mobilních toalet a pití z kelímku, přesto ale na festival jezdí.

Pokud jde o pořadatele zcela jistě si myslí, že dokáží ovlivnit všechny faktory, které volbu účastníků provázejí. Dokonce i počasí se snaží ošálit stany, jakýmsi zastřešením, rozdáváním pláštěnek a instalováním ramp, po kterých účastníci chodí a tančí, aniž by se ušpinili bahnem. V dnešní době se stále více festivalů snaží profesionalizovat nabízené služby a poskytovat účastníkům co největší komfort, ač v polních podmínkách⁵¹. Otázkou však je, nakolik tyto úpravy změní původní charakter festivalů. Komeracionalizace a profesionalizace služeb totiž nezřídka vede k opačnému efektu než byl zamýšlen.⁵² Totiž k odklonu původních fanoušků a vytvoření nové „klientely“, která se více než ta předchozí uchyluje k jakési povrchnosti. Původní idea a deklarovaný postoj se mění v touhu po vnějších attributech bez jakéhokoliv hlubšího smyslu. Tato hypotéza se potvrdila v rozhovorech, které jsem uskutečnila s festivalovými příznivci. Další kvantifikaci jsem ovšem tuto hypotézu nepodrobila. Nejenom že se poněkud odklání od původního záměru

⁵¹ viz. Internetové stránky jednotlivých festivalů a prohlášení jejich pořadatelů

⁵² Viz. Proměny „rave“ kultury v Anglii in Anderson, T. L. (2009). Understanding the Alteration and Decline of a Music Scene: Observations from Rave Culture. Sociological Forum, 24(2), 307-336. doi:10.1111/j.1573-7861.2009.01101.x

této práce, ale zároveň je dosti problematická, co se týče verifikace. Přičemž pomineme fakt, že tato zjištění by nebyla po vůli nejenom organizátorům festivalů, ale především jejich sponzorům. Právě sponzoring a jeho stále větší vliv a prostor na festivalech je v dnešní době trnem v oku velkému množství fanoušků. Proto jsem v návaznosti na rozhovory zařadila do otázky, která se týká problematických stránek festivalu i velké množství reklamních stánků (otázka č. 7). Chtěla jsem tak alespoň z části ověřit myšlenku, která z rozhovorů vyplynula. Tedy, že postupný nárůst komercializace festivalů je festivalovými příznivci vnímán negativně. Tedy v extrému lze říci, že postupný nárůst obliby může vést k destrukci původní idey a zániku⁵³. Tedy, že snaha maximálně ovládnout a ovlivnit se může pro scénu festivalů stát osudnou. Zde je ovšem nutné si uvědomit, že díky sponzorům je možné si na tuzemských festivalech poslechnout takové interprety jako je Iggy Pop, Moby nebo Marilyn Manson. A také je otázkou, zda záleží na tom, jací festivaloví příznivci jsou nebo na tom, že vůbec jsou.

Pokud jde o postmoderní tendence patrné na festivalech, je to právě ona diferenciací zájmů. Lidé stále více upřednostňují široké spektrum žánrů a proto si vybírají převážně multižánrové festivaly (otázka č. 3). Ty jsou v současnosti ideální, protože si lidé chtějí vybírat. Hranice jednotlivých žánrů se smazávají a již není jasné co je pop a co už rock. Populární hudba je vlastně cokoli a underground už vlastně není nic. A zde se právě, podle mé další hypotézy, projevuje ona postmoderna. Tento široký rozsah hudebních žánrů je ovšem dalším faktorem, který přispívá ke smazávání hranic mezi jednotlivými festivaly. Ty už se nedají rozlišit hudebně, ale pouze organizačně. Jde o to, který pořadatel sežene líbivější interprety (to záleží právě i na množství peněz poskytnutých sponzory) a zaujme potencionální publikum více. Samozřejmě zde hraje roli i datum, kdy se festival koná a zkušenost z minula. Ale to neznamena, že zde dokážeme odhalit výraznější diferenciaci, co se týče nejnavštěvovanějších festivalů.

Ve svém výzkumu bych se tedy chtěla zaměřit na to, *proč si určití jedinci vybírají určité natolik rozdílné festivaly. Co od festivalů očekávají? Je tato rozdílnost způsobená rozdílnými hodnotami, nebo je to podmíněno ekonomickou situací jedince? Je volba otázkou vkusu jedince? A není nakonec tím stěžejním důvodem proč jedinec jezdí na určitý druh festivalů to, že je může sdílet s přáteli, partnerem nebo prostě lidmi blízkými?* Cílem

⁵³ Viz. Proměny „rave“ kultury v Anglii in Anderson, T. L. (2009). Understanding the Alteration and Decline of a Music Scene: Observations from Rave Culture. Sociological Forum, 24(2), 307-336. doi:10.1111/j.1573-7861.2009.01101.x

tohoto výzkumu je tedy odhalit všechny tyto proměnné a faktory bez ohledu na to, zda jsou ovlivnitelné či nikoliv.

2.2 METODOLOGIE VÝZKUMU

Výzkum byl rozdělen do dvou částí. První má kvalitativní povahu a jeho funkce je explorativní. Skládá se z hloubkových rozhovorů, které byly uskutečněny přímo na vybraných festivalech. Tyto rozhovory měly jednat zodpovědět klíčové otázky, jednak odhalit nové proměnné a skutečnosti, které se v souvislosti s problematikou festivalů vyskytují a být podnětem pro následné kvantitativní šetření. Rozhovory byly polostandardizované, měli předem připravený scénář, přičemž se ovšem neomezily na předem připravené otázky. Některé další otázky vyplynuly v průběhu rozhovoru. Tyto nezamýšlené otázky byly pro první fázi výzkumu klíčové, protože ukázaly rozličné pohledy na festivaly, které by jinak nemohly být odhaleny čistě kvantitativním dotazováním a pomohly při operacionalizaci daného tématu (tvorbě dotazníku pro kvantitativní část).

V druhé fázi výzkumu byla vybraná témata z rozhovorů převedena do podoby dotazníku (uzavřených otázek popřípadě baterií, nebo výjimečně otevřených otázek) tak, aby bylo možné tato zjištění kvantifikovat a verifikovat jejich platnost. V této druhé kvantitativní části byli také zjišťovány detailněji sociodemografické charakteristiky respondentů, které by dopomohly k lepšímu sestavení profilů jednotlivých typů festivalových účastníků.

2.2.1 HLOUBKOVÉ ROZHOVORY

Rozhovory tedy byly polostandardizované a uskutečněny mnou osobně. Všechny byly nahrávány na diktafon.

Byly prováděny jak s jednotlivci, tak s dvojicemi. Dokonce se ukázalo jako přínosnější dotazovat se dvojic kamarádů, kteří pak byly výmluvnější než jedinci dotazovaní zvlášť. Rozhovory byly prováděny v neformálním prostředí přirozeném pro respondenty, tedy přímo na festivalech u jejich stanů a automobilů. Dotazování probíhalo v dopoledních hodinách, kdy v areálu nebyl program a většina návštěvníků trávila svůj čas v areálu stanového městečka, popřípadě parkoviště. Hlavní část těchto rozhovorů se uskutečnila na festivalu Real Beat, který je festivalem především reaggae hudby, tedy řadí se k festivalům slučujícím podobné žánry, v tomto případě reaggae, ska, d'n'b a jungle.

Další hloubkové rozhovory byly uskutečněny na festivalech Rock for People, Drumaffection a Mezi ploty. Počet respondentů byl 10 a jejich věk se pohyboval mezi 20 a 25 roky. V další fázi bylo provedeno ještě několik neformálních polostandardizovaných rozhovorů, ty již nebyly nahrávány ale poskytly vesměs podobné informace jako rozhovory v první fázi.

2.2.2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření mělo za cíl jednak verifikovat a kvantifikovat některé skutečnosti z rozhovorů, jednak zodpovědět otázky, které by dopomohly pro zkonstruování typů účastníků.

Dotazníky byly vyplňovány samotnými respondenty na internetu (CAWI sběr dat). Sběr dat byl zahájen 14.7.2011 a ukončen byl 30.7.2011. Dotazník byl naskriptován pomocí aplikace Survey Monkey a umístěn na tomto internetovém serveru, kam se jednotliví respondenti dostávali skrze odkaz. Jejich nábor jsem dělala sama umístěním tohoto odkazu jednak na sociální síti Facebook (na stránkách svých přátel, přátel svých přátel z jiných věkových a sociálních okruhů a hlavně na stránkách Festivaly 2011, Letní festivaly se slevou a Festivaly sety.cz a Sety.cz). Dále byl odkaz umístěn na internetový server Poslouchej.net. Samozřejmě je možné diskutovat o reprezentativitě tohoto způsobu sběru dat, protože se jedná o samovýběr. Také to, že je dotazníkové šetření uskutečněno přes internet skrývá určitá rizika. Nicméně si myslím, že festivalové publikum je různorodé, ale koncentruje se především mezi mladými lidmi a k těm internet neodmyslitelně patří (na internetu jev současnosti přes 90% ze zkoumaného věkového rozmezí).⁵⁰ Dokonce jednotlivé festivaly jsou inzerovány především přes něj. Technoparty kromě letáků komunikují přes internet výlučně, tedy pokud pomineme ústní šíření.

Jednotlivé stránky přes, které byly dotazníky inzerovány, byly vybírány záměrně nejen kvůli tomu, že píší především o festivalech. Každá stránka totiž poskytuje informace pro trochu jiné jedince, které nicméně spojuje zájem o hudbu. Server Poslouchej.net, který na sociální síti Facebook provozuje stránku Festivaly 2011, se zaměřuje především na ty největší a nejznámější tuzemské festivaly. Poskytuje informace nejen o tzv. mainstreamových festivalech, ale také o jednožánrových festivalech nicméně většího

⁵⁰ Šmahel, D., Lupač, P. The Internet in the Czech Republic 2008: Four Years of WIP in the Czech Republic. Institut výzkumu dětí, mládeže a rodiny, Masarykova Univerzita, Brno 2008. Dostupné na <www.worldinternetproject.net>

rozsahu. Stránka Letní festivaly se slevou jehož provozovatelem je Metalshop.cz se tematicky zaměřuje právě na rockové a metalové festivaly. Nabízí nejen informace, ale i zajímavé soutěže a nabídky na výhodnější nákup lístků. Stránky Festivaly Sety.cz a Sety.cz jsou určeny především příznivcům elektronické hudby, specificky dnb, techno a jeho odnože.

Díky tomu, že jednotlivé stránky nejsou v podstatě stránky konkurenční, ale mají rozdílné spektrum příznivců si myslím, že solidně pokryjí rozsah samotných účastníků a poskytnou tak data, která budou pro tento účel reprezentativní.

Dotazníkové šetření, jak jsem již zmínila, bylo provedeno pomocí nástrojů, poskytovaných serverem pro výzkum menšího rozsahu, který je dle mého názoru pro tyto účely dostačující. Tímto serverem je Surveymonkey.net, pomocí nějž bylo možno nejenom sesbírat data, ale také přímo rozesílat odkazy na daný výzkum a kontrolovat, kolik jich z kterého zdroje přišlo. Tento server také poskytuje možnosti základní analýzy získaných dat (třídění 1. a 2. stupně). Složitější operace byly však posléze provedeny v programu SPSS, který je pro hlubší rozbor vhodnější.

3 ANALÝZA VÝSLEDKŮ METODOLOGICKÉ ČÁSTI

Základní analýza výsledků dotazníkového šetření (třídění 1. a následně 2.stupně) byla provedena pomocí nástrojů poskytovaných internetovým serverem Surveymonkey.net. Vzhledem k tomu, že uvedený server neumožňuje provedení hlubších analýz a transformací, byla data následně převedena do programu SPSS a v něm zpracována.

3.1 ANALÝZA KVALITATIVNÍ ČÁSTI – HLOUBKOVÉ ROZHOVORY

Hlavním účelem provedených rozhovorů bylo lepší zorientování se v problematice letních hudebních festivalů a získání nových dosud neznámých poznatků. Především však hloubkové rozhovory sloužily, jako podklad pro navazující kvantitativní šetření.

Výběr respondentů byl náhodný, ale museli se zúčastnit festivalů opakovaně. Tedy respondenti, kteří by byli na festivalu poprvé by nebyli pro kvalitativní analýzu dané problematiky přínosní.

Jedním z poznatků, které se při rozhovorech ukázaly bylo zjištění, že rozdílnost festivalových příznivců je velká. U otázky, co jim na festivalech vadí se tato variabilita ukázala jako nejvýznamnější. Někomu nejvíce vadilo počasí, někomu přehnané kontroly, jinému davy a jinému zase nadbytek „komerce“. Tedy faktory, které jsou velmi odlišné. Respondenti nepřímo vypovídali o tom, jaké mají priority a jaké festivaly mají rádi. Snad kromě špatného počasí, které může být na každém festivalu a vypovídá snad jediné o spokojenosti s daným festivalem. Na otázku čím je způsobena variabilita festivalových příznivců nedokázali respondenti jednoznačně odpovědět. Avšak samotné rozdílnosti mezi účastníky různých festivalů se ukázaly jako jeden z nejpodstatnějších motivů při výběru daného festivalu. Z rozhovorů vyplynulo, že například to, že na festival jezdí příliš mnoho lidí je podnětem k tomu začít jezdit na festival jiný. Ovšem, kolik je už vlastně moc, je těžké určit. Někomu vadí 5000, někomu 20000 účastníků. Jedním z dalších motivů bylo také, že je důležité, jací lidé na festival jezdí, tedy jestli jsou příjemní a spoluutváří tak milou atmosféru. Z výzkumu vyplynulo, že milejší lidé jsou na festivalech více žánrově vyhraněnějších, což ovšem může být způsobeno několika faktory. Pokud jedinec jede na festival, který hraje pouze hudbu, kterou má jedinec rád, navozuje to u něj pozitivní emoce. Tedy jak jsem zmínila v teoretické části (1.2.4.), různá hudba vytváří různé prostředí. Jedním z hlavních faktorů, které podle této studie ovlivňují chování člověka, je

hodnocení dané hudby. Tedy nemyslím si, že jde o to, jaká je to hudba, ale jak ji jedinec hodnotí. Pokud tedy jedinec jede na daný festival a slyší zde hudbu, která se mu nelíbí, vyvolává to v něm emoce negativní a pod tímto tlakem vnímá i své okolí. Další teorií, která může vyvolat tento dojem ale také může být, že jedinec, který má rád danou hudbu, má určitý životní styl, určitý soubor postojů a hodnot. Tento soubor hodnot je pak alespoň do jisté míry vlastní všem příznivcům daného žánru. Pokud tedy jedu na festival, kde hraje výlučně hudba, kterou mám rád, budou i přítomní účastníci lidmi, kteří jsou mi v podstatě blízcí. Naopak, na festivalu rozmanitém je tato variabilita životních stylů a postojů mnohem větší a v důsledku toho pak může jedinec své okolí označovat jako nepříjemné. V tomto případě ovšem velmi záleží na tom, jak je pro jedince důležitá ona stránka „příjemných účastníků festivalu“. Někdo své okolí velmi vnímá, pro jiného je to až na tom posledním místě. Proto jsem se tímto a ostatními motivy, které spoluutvářejí dojem o festivalech dále zabývala v kvantitativním šetření. Ostatní poznatky z kvalitativní části budu nadále vztahovat přímo k jednotlivým oblastem v kvantitativním šetření.

Tyto rozhovory tedy přispěly jednak zajímavými závěry, zejména ale tím, že díky nim bylo možné pochopit, že každý z respondentů od festivalu očekával něco jiného a to formovalo jeho hodnocení a přístup k němu. Pro někoho bylo stěžejní jak je festival uspořádán a organizován a překážkou mu byly pouze neovlivnitelné faktory. Pro někoho jiného byl samotný festival něčím okrajovým (jeden respondent váhal, jak se festival přesně jmenuje) a šlo mu o ten zážitek. Tato kvalitativní analýza byla ale především zdrojem podnětů pro navazující kvantitativní šetření.

3.2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ - CHARAKTERISTIKA VÝBĚROVÉHO SOUBORU

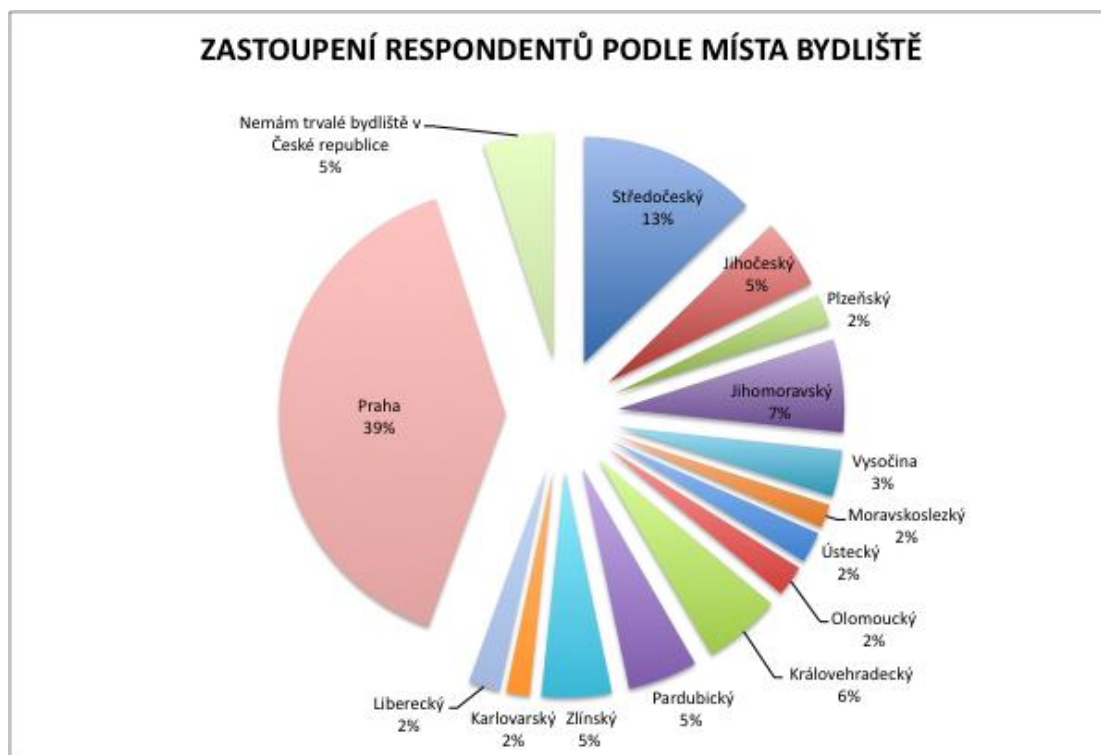
Dotazníkového šetření se zúčastnilo 293 respondentů, z nich 161 jich odpovědělo skrze odkaz na stránkách sociální sítě Facebook a 132 přes webový odkaz umístěný na zmíněných stránkách. Bohužel někteří respondenti přeskakovali jednotlivé otázky, což je jistým rizikem při šetřeních prováděných technikou CAWI. Zajímavé bylo, že respondenti přeskakovali zejména sociodemografické ukazatele. Podělit se o svůj názor bylo zřejmě pro mnohé přijatelnější, než uvést odkud pocházejí, nebo jaké je jejich pohlaví. V příloze č. 3 se tedy nachází tabulka se seznamem bází každé otázky dotazníku.

Pokud jde o složení výběrového souboru můžeme říci, že ze 179 respondentů, kteří odpověděli na otázku týkající se pohlaví, bylo 87 mužů (49,2%) a 90 žen (50,8%). Na

otázku týkající se věku odpovědělo 173 respondentů. Z kategorie 16 až 19 let bylo 18 respondentů (10%), ve věku 20 až 29 let 91 respondentů (52%), respondentů od 30 do 39 let 54 respondentů (31%), v kategorii mezi 40 a 49 roky 7 respondentů (4%) a v kategorii nad 50 let 2 respondenti (1%).

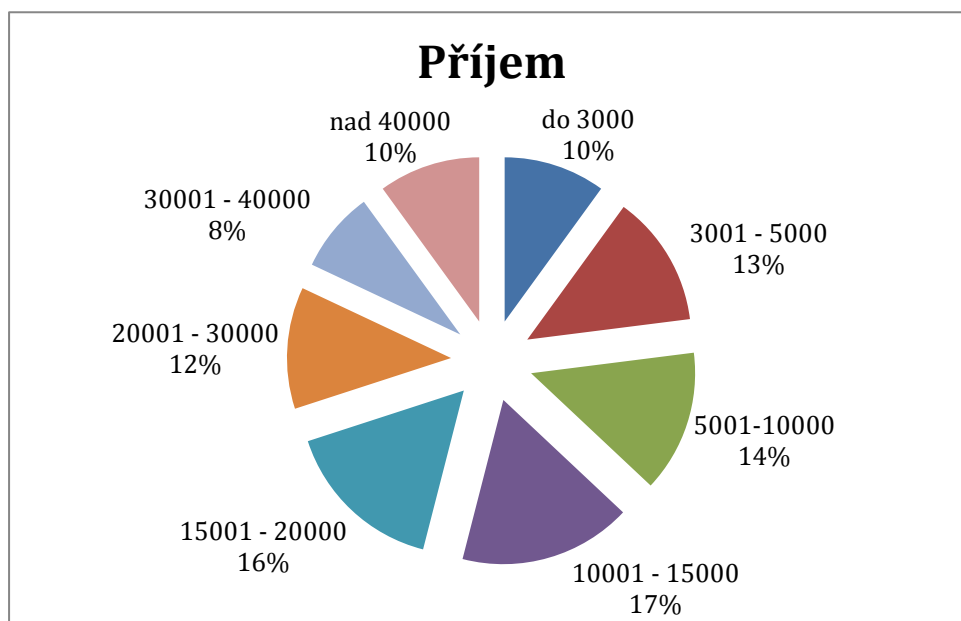
Místo trvalého bydliště podle kraje bylo vyplněno 180 respondenty. Největší podíl respondentů byl z Prahy, tedy 71 respondentů (39,4%). Ze středočeského kraje 23 respondentů (12,8%), z Jihomoravského kraje 12 respondentů (6,7%). Z Královéhradeckého 10 respondentů (5,6%), po devíti respondentech (5%) bylo zastoupení z krajů Jihočeského, Pardubického a Zlínského. Také 9 respondentů vypovědělo, že jejich trvalé bydliště je mimo Českou republiku.

Graf 1: Místo bydliště (Otázka č. 18)

Pokud jde o charakteristiku vzorku skrze ekonomickou situaci je rozložení následující. S příjmem do 5 tisíc korun měsíčně hospodaří 23% respondentů, mezi 5 a 10 tisíci korunami příjmu má 14% respondentů, od 10 do 20 tisíc má příjem 33% respondentů a nad 20 tisíc korun měsíčně má 30% respondentů.

Graf 2: Příjem (Otázka č. 19)

Zaokrouhleno

3.3 ANALÝZA VÝSLEDKŮ KVANTITATIVNÍ ČÁSTI

V následující kapitole budou předloženy výsledky kvantitativního šetření, přičemž budou místy doplněny o poznatky z předcházejícího kvalitativního výzkumu. Dotazník, přepsané rozhovory stejně tak i sebraná data se nacházejí v příloze této práce. V této části budu předkládat jen výsledky, které se mi zdají přínosné a nějak přispívají k tématu práce.

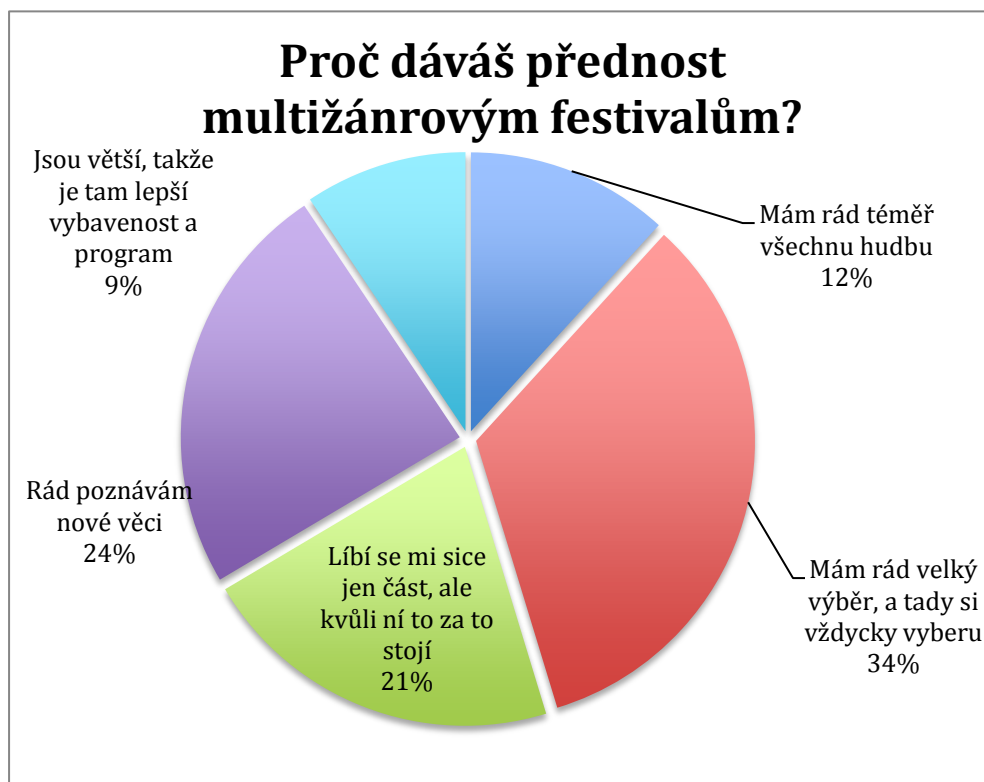
V kvantitativním šetření již nebylo tolik podstatné, zda byl jedinec na festivalu několikrát nebo jen jednou. Nicméně hned první otázka musela eliminovat jedince, kteří na festivalu nikdy nebyli. Tito jedinci sice jistě na festivaly mají nějaký názor, ten by ovšem k dané analýze nijak nepřispěl. Z 293 respondentů jich však na festivalu bylo vícekrát 251, 15 respondentů bylo na festivalu pouze jednou, a 27 jich nikdy na festivalu nebylo. Tato poslední skupina respondentů tedy následně v jednotlivých otázkách nevypovídala.

V další otázce (otázka č. 2) jsem se respondentů zeptala, jakým festivalům dávají přednost, přičemž jsem ponechala dělení, které se týká žánrového zaměření festivalu. Zhruba 56% respondentů uvedlo, že dávají přednost festivalům žánrově rozmanitým. Nicméně když jsem se respondentů zeptala, jakým festivalů by dali přednost, pokud by na všech hrála stejná hudba (otázka č. 6), pouze 35,5% z příznivců multižánrových festivalů by chtělo jet na „velký festival s vysokou vybaveností (jídlo, hygiena, zabezpečení, doprovodný program apod.)“ což v podstatě odpovídá současné podobě multižánrových festivalů. Dalších zhruba 28% by si vybralo festival sice velký co se týče nabídky hudby a

rozlohy, jinak ale více nekomerční. Tato verze festivalu je poněkud utopická, jelikož široká nabídka hudby a velký areál je realizovatelný díky sponzorským darům. Sponzoři ovšem tyto investice neberou jako dar, ale jako možnost vlastní prezentace, čímž ovšem není možné zajistit onu nekomerčnost. Nicméně je zde patrný moment, že téměř třetina respondentů by uvítala nižší míru komerčních atributů. 21% respondentů dávajících přednost žánrově rozmanitým festivalům by raději jelo na malý festival s vysokou vybaveností a pouhých 14,5% na malý festival s komorní atmosférou. Tedy lze říci, že příznivci velkých multižánrových festivalů celkem akceptují jednak rozsah a jednak komerčnější stránku akce. Zde je nutné se ovšem zamyslet zda jde o kauzalitu nebo selekci.

Otázka proč si jedinci vybírají právě multižánrové festivaly (otázka č. 3) vycházela z hypotézy o postmoderní společnosti. Postmoderní jedinci si rádi vybírají a jejich zájem se stále více rozšiřuje, přičemž se lépe adaptují na nové.⁵⁴ Ukázalo se, že tato hypotéza se v dotazníkovém šetření v podstatě potvrdila. 57 ze 170 respondentů uvedlo, že mají rádi velký výběr a tady (na festivalu) si vždycky vyberou.

Graf 3: Otázka č. 3

Tedy 70% respondentů si multižánrové festivaly vybírá právě v souladu s teorií o podmíněnosti výběru povahou postmoderní společnosti.

⁵⁴ Bauman, Z. (1995). Úvahy o postmoderní době. Sociologické nakladatelství, Praha, 35.

Festivalům slučujícím podobné žánry dává přednost 30,5% respondentů, přičemž největší podíl z nich (32,2%) by nejraději jelo na velký festival co se týče rozlohy a nabídky hudby, ale jinak více nekomerční. Malý festival s vysokou vybaveností by preferovalo 25,4% a malý festival s komorní atmosférou 22% respondentů. Nejmenší podíl z těchto respondentů připadl na velké festivaly s vysokou vybaveností. Zde je tedy patrná tendence, že při vyhranějším vkusu jedinec tíhne spíše k menším festivalům. Nicméně statistická závislost se zde nepotvrdila.

Nejmenší podíl respondentů, tedy zhruba 13% dává přednost jednožánrovým festivalům. Z nichž největší část (32%) by nejraději jelo na velký festival nekomerčnějšího rázu a nejméně by jich jelo na malý festival s vysokou vybaveností (20%).

3.3.1 PODMÍNĚNOST VÝBĚRU DANÉHO TYPU FESTIVALU

Pokud jde o oblíbenost jednotlivých hudebních stylů mezi příznivci multižánrových festivalů, rock „má rádo“ zhruba 43% ze 104 respondentů, přičemž jako nejoblíbenější ho označilo 39,4%. Toto zjištění není nijak překvapivé jelikož rock je velmi obecné označení. A rock se velmi často objevuje právě na festivalech multižánrových. Zároveň se prokázala závislost⁵⁵ mezi oblibou rocku a oblibou daného typu festivalů. Tedy, že jedinci dávající přednost žánrově rozmanitým festivalům měli rock spíše v oblibě. Hudební styl punk zařadilo 35% respondentů z výše zmíněné kategorie do kolonky „mám rád“ a 33% do „poslechnu si, ale nevyhledávám“ (báze pro jednotlivé otázky viz. Příloha). Tento žánr se obecně řadil mezi průměrně hodnocené. Electro označilo 29,7% respondentů z této kategorie jako „poslechnu si, ale nevyhledávám. Jinak ale měl tento styl také tendenci spíše k pozitivnímu hodnocení, i když 5% respondentů uvedlo, že ho nemůžou vystát. Přičemž mezi příznivci jednožánrových festivalů bylo toto procento nulové. Pop byl také hodnocen průměrně, odpověď „poslechnu si, ale nevyhledávám“ zaškrtnulo 37,6%. Pro zhruba 11% patřil tento styl mezi nejoblíbenější na rozdíl od příznivců jednožánrových a podobně žánrových festivalů, mezi nimiž nebyl takovýto výrok ani jeden, a tento styl hodnotili spíše negativně. Techno hodnotil tento druh účastníků spíše negativně, 34,3% uvedlo, že ho nemají rádi a zhruba 15% ho „nemohlo vystát“. Vztah k teknu se ukázal jako ještě více negativní. Zde by bylo vhodné uvést, že tekno se od techna liší především

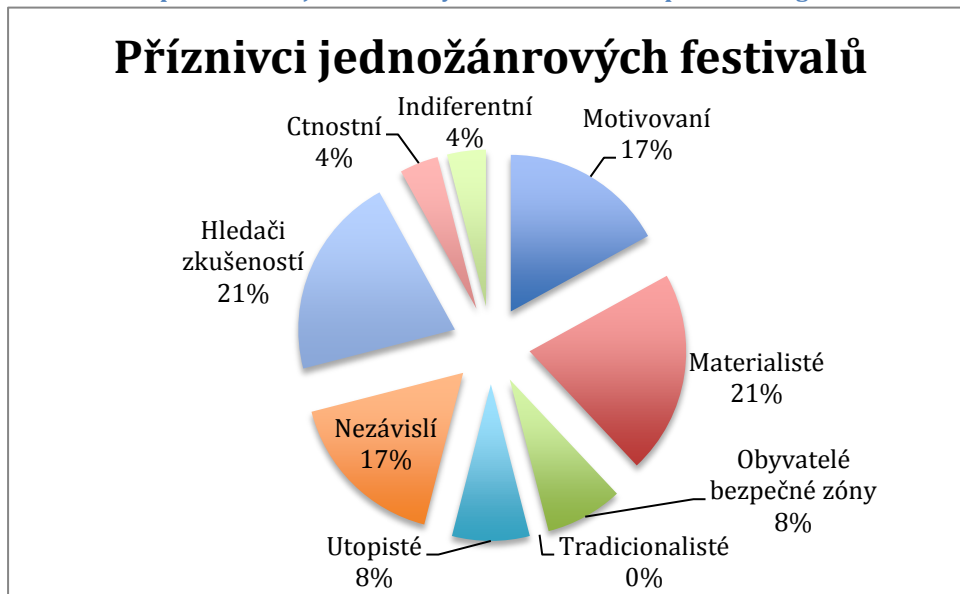
⁵⁵ Pokud v práci hovořím o závislosti myslím tím statistickou závislost testovanou na 95% hladině spolehlivosti. Na přiloženém CD-ROMU se nacházejí dat ave formátu SPSS, pro potřebnou kontrolu či další využití.

V nižších a vyšších věkových kategoriích vztah k němu upadá. Co se týče pohlaví nebo ekonomické situace je na nich obliba tohoto stylu nezávislá.

Pokud jde o poslední kategorii, která dává přednost festivalům jednožánrovým, je zde patrná naprosto opačná tendence než u festivalů multižánrových. Tedy tito příznivci nejvíce tíhnou k hudbě elektronické. Pop nikdo z 23 respondentů neoznačil jako neoblíbenější. Elektro naopak nikdo z těchto respondentů nezařadil do kolonky „nemůžu vystát“. Nicméně v této skupině je patrná tendence elektronické styly nud' milovat, nebo nenávidět. A v kontrastu s tím, k instrumentální hudbě zaujímat spíše středový postoj. Nicméně vzhledem k malému počtu respondentů z této kategorie by další analýzy nebyly vhodné.

Statisticky významná závislost se mezi volbou daného typu festivalu a sociodemografickými ukazateli neprokázala. Pokud jde o věkové kategorie, je patrná lehká tendence vybírat si jednožánrové festivaly okolo třiceti let, nebo v osmnácti letech. Festivaly slučující podobné žánry si vybírá věková kategorie mezi dvacátým a třicátým rokem věku. Festivaly multižánrové nemají specificky věkově ohraničené publikum. Hypotéza ekonomické determinace volby daného typu festivalu se neprokázala. Je patrné, že příznivci jednožánrových festivalů měsíčně nejčastěji (6 z 24 tazatelů) disponují částkou mezi 15 a 20 tisíci korun. Příznivci festivalů slučujících podobné žánry mají nejčastěji (20 z 50 respondentů) k dispozici 5 až 15 tisíc korun na měsíc. Příznivci multižánrových festivalů jsou podle ekonomické situace nejvíce diferenciovanou skupinou. Přesto nejvíce (tedy 16 respondentů ze 100) má k dispozici mezi 15 a 20 tisíci korun měsíčně. Pokud jde o to, který z tohoto typu festivalů je nejdražší pro daného účastníka, je to bezpochyby festival multižánrový. U festivalů jednožánrových a slučujících podobné žánry je cena obtížněji stanovitelná. Často totiž může jít právě o techno party, kde se cena pohybuje na spodní hranici, nebo může jít o festivaly elektronické hudby komerčního rázu, kde je cena lístku naopak jedna z nejvyšších.

Závislost na osobnostním typu se také neprokázala. Příznivci jednožánrových festivalů byli nejčastěji (5 z 24 respondenů) tzv. Hledači zkušeností, tedy lidmi, kteří mají silnou touhu po dobrodružství a všem novém. Mají tendenci zabývat se hlavně vlastními zájmy a patří k lidem označujícím jako thrill-seekers (vyhledávajícím vzrušení). Také 5 z 24 příznivců jednožánrových festivalů se zařadili do skupiny tzv. Materialistů. Tito jedinci se také nejvíce zaměřují na sebe, ovšem mají větší sklon ke konzervatismu. Tito jedinci jak označení napovídá mají největší sklon k prezentování sebe sama skrze značky (výrobků).

Příznivci festivalů slučujících podobné žánry se nejčastěji (11 z 52 respondentů) řadí do skupiny tzv. Nezavislých. Tito jedinci mají sklon k dobrodružství, užívají si skutečnost být „jiný“ a mívají silné sebevědomí. Jsou často kreativní a považují sami sebe za volnomyšlenkářské. Stejný počet (11 z 52 respondentů) z této kategorie patří do skupiny tzv. Indiferentních. Tito jedinci raději než být nekonzistentní, volí neutrální pozice a jen málo s čím vyloženě souhlasí.

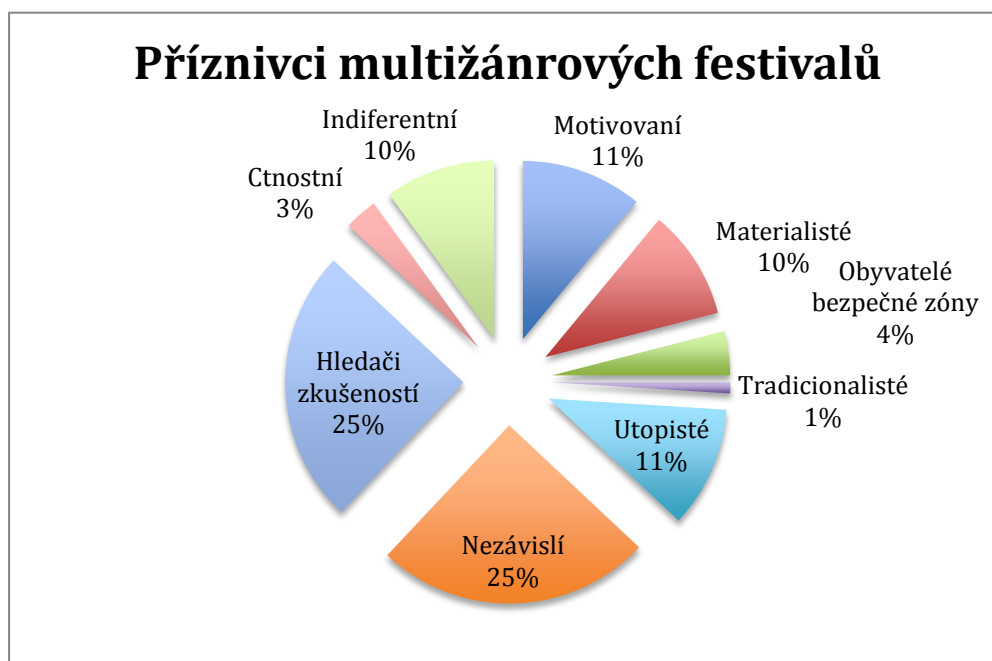
Graf 5: Příznivci festivalů slučujících podobné žánry podle segmentace životních hodnot

Příznivci multižánrových festivalů jsou opět nejvíce zastoupeni ve dvou skupinách osobnostních typů, avšak tato koncentrace je více markantní než u předchozích dvou skupin účastníků. Prvním typem, ke kterému se řadí 26 ze 102 respondentů, jsou již

zmínění Nezávislí a druhou skupinou, také uvedenou výše, Hledači zkušeností (také 26 ze 102 respondentů).

Graf 6: Příznivci multižánrových festivalů podle segmentace životních hodnot

Volba daného typu festivalu je tedy podmíněna spíše hudebním vkusem daného jedince, než jeho ekonomickou situací či jinými sociodemografickými ukazateli. Stejně tak jako je podmíněna osobnostními typy, u nichž lze ovšem vysledovat alespoň jisté tendence, které se týkají typů osob vyhledávajících festivaly obecně. Celkově lze jednotlivé účastníky rozdělit podle jejich hudebních preferencí, čímž ovšem vyvstává otázka, zda danou volbu neovlivňuje ještě další faktor a to je móda. Pokud je totiž daný žánr dostatečně populární a úspěšný dostane se spíše na velké multižánrové festivaly a tím pádem i k více lidem.

3.3.2 SPECIFIČNOST FESTIVALOVÉHO PROSTŘEDÍ

Specifika festivalového prostředí budu v tomto případě interpretovat skrze deviantní chování, specifické pro festivalové prostředí. Ve svém dotazníku jsem zmínila několik projevů deviantního chování (otázka č.13) od nadměrného pití alkoholu, přes užívání drog, po projevy agresivity. Respondentů jsem se ptala, zda danou věc dělali na festivalu a zda ji dělali i jinde, tedy nejen na festivalu. Touto otázkou jsem se snažila zjistit, nakolik je festivalové prostředí specifické od jiných prostředích a zda festivaly svádí více k projevu určitého deviantního chování. Také jsem se snažila zjistit, zda jedinec danou věc udělal nebo užil i za přítomnosti známých osob. Tedy zda jde o jeho

deklarované chování nebo jde v podstatě o něco, za co se stydí. Tato otázka také vypovídá o tom, nakolik je jedinec ovlivnitelný při určité aktivitě sociální kontrolou.

Výsledky ukázaly, že pokud jde o nadměrné pití alkoholu nebo kouření Marihuany, byli jedinci na festivalech spíše umírněnější. Jediné deviantní chování, které bylo specifické právě pro festivaly, bylo užívání tanečních drog. Zatímco 34 ze 162 respondentů uvedlo, že je užili na festivalu, pouze 28 z nich je užilo i jinde a jen 20 to udělalo za přítomnosti známých osob. Ostatní drogy byly užity na festivalu 26 respondenty, přičemž i jinde je užilo respondentů 29. Za přítomnosti známých osob užilo jiné drogy pouze 18 respondentů. Projevování agresivity se ukázalo jako nejméně běžné a stejně zastoupené, co se týče objektu násilí. Shodně 10 respondentů projevilo agresivitu vůči jiné osobě a vůči věcem (demolice, zapálení apod.). Přičemž na festivalu i jinde to bylo také shodně 15 respondentů.

Dále jsem se snažila zjistit, zda je festivalové prostředí příznivé pro rozvoj deviantního chování pomocí otázky „Choval jsi se někdy na festivalu tak, jak by jsi se jinde nechoval?“. Na tuto otázku odpovědělo 182 respondentů, přičemž 78% vypovědělo, že „ne“. Nicméně 13,7% zaškrtnulo, že „ano, většinou se tam (na festivalu) chovám jinak“ a 8,2% uvedlo, že se tak chovali, ale pouze jednou. Takže lze říci, že přes 20% respondentů se na festivalech chovalo tak, jak by se jinde nechovalo. To samozřejmě automaticky neznamená hůře, ale prostě jinak. Každopádně o specifiku festivalového prostředí to vypovídá a hypotéza se tak potvrdila.

Graf 7: chování

Otázkou „zdá se ti, že se na různých druzích festivalů chováš jinak?“ (otázka č. 12) jsem se snažila o subjektivní vypovězení o dopadu různého prostředí na chování jedince.

V tomto případě ne prostředí výrazně odlišného, ale pouze rozdílného v rámci festivalů. 101 ze 181 respondentů odpovědělo, že „ne, chovám se stále stejně“. Přes 36% respondentů však odpovědělo, že ano. Buď se respondenti snaží chovat podle situace nebo se nechají ovlivnit svým okolím.

3.3.3 MOTIVACE K ÚČASTI

Otázka, kterou se ve svém výzkumu ptám respondentů na motivaci k jejich účasti na festivalu, volně vychází z výše zmíněných zahraničních výzkumů. Jde o to, co pro jedince festival znamená. V otázce „Co pro tebe festivaly znamenají?“ (otázka č. 4) uvedlo téměř 43%, že je to pro ně „kulturní zážitek/obohacení“. Více pro ženy (41 oproti 36 mužům), přičemž celkové šlo o 22,9% respondentů z celkového počtu 179. Prokázala se také závislost mezi významem festivalů pro jedince a jeho ekonomickou situací. Lidé s příjmem mezi 15 a 20 tisíci korun měsíčně nejčastěji (16 ze 74 respondentů) uváděli, že je to pro ně právě kulturní zážitek/obohacení. Tito jedinci byli také nejčastěji ze skupiny „Nezávislých“ (29 ze 77 respondentů).

Graf 8: Co pro tebe festivaly znamenají (otázka č. 4)

Festival jako zábavu/party označilo přes 31% respondentů, přičemž tuto možnost uvedlo více mužů (31 z 57). Tento význam převažoval nejvíce mezi lidmi s příjmem od 3 do 5 tisíc korun měsíčně (13 z 55 respondentů). Vzhledem k tomu, že z této kategorie (zábava/party) bylo přes 64% z věkové kategorie do 25 let je tento příjem vcelku logický (zřejmě se jedná o peníze z brigád a kapesné od rodičů). Tito jedinci také nejčastěji patřili k tzv. Nezávislým (22 z 56 respondentů).

Festival jako odreagování nebo únik ze všednosti označilo přes 18 procent respondentů. Tento výrok uváděly častěji ženy (20 ze 32 respondentů). Jejich nejčastější příjem se pohyboval 10 a 15 tisíci korun měsíčně, nebo v kategorii do 3 tisíc (shodně po téměř 22 procentech). Tito jedinci byli nejvíce ze skupiny „Hledačů zkušeností“. Výraznější koncentrace podle věku se neukázala, nicméně 25% z těchto respondentů bylo ve věku do dvaceti let.

Možnost být s přáteli uvedlo jako hlavní význam festivalů 3,6%. Další charakteristiky této skupiny jsou vzhledem k takovému číslu asi zbytečné zmiňovat. Poslední položkou bylo v tomto případě uvedení jiného, výše nezmiňovaného významu. Těchto odpovědí bylo 8, nicméně zmíním jen pár. Pro jednoho respondenta jsou festivaly „opruz – hluk, fronty na pivo, neustálé čekání při zvukových zkouškách“, pro jiného „minulost“ a pro dalšího „chlást“.

Závislost významu festivalů pro jedince se ukázala i na některých attributech, které jsou na festivalech pro jedince důležité. Mezi jednotlivými položkami dominovala hudba s 84,8% respondenty, kteří ji označili jako nejdůležitější. Z kategorie respondentů pro něž jsou festivaly kulturním zážitkem ji takto označilo téměř 93% (z 84 respondentů). Velmi důležitá byla více pro ženy (téměř 55% ze 152 respondentů). Další faktor, který koreloval s významem festivalů, byla důležitost přítomnosti přátel/party na festivalu. Přátelé a parta jako velmi důležité označilo 64% respondentů (126 ze 197). Přičemž nejvíce (48 respondentů z 62) takovýchto výpovědí bylo mezi respondenty, kteří označili festival jako „zábavu/party“. Pro respondenty pro něž jsou festivaly „odreagováním/únikem ze všednosti“ přátele a partu označilo jako velmi důležitou 72% z nich. Mezi těmi pro něž jsou festivaly „kulturním zážitkem“ to bylo pouhých 47,6% (z 84 respondentů). A pro jedince, pro které jsou festivaly kulturním zážitkem to bylo celých 100% (což je ovšem logické). Příjemní a přátelští účastníci festivalu byli také spíše důležití. Jako velmi důležité je označilo 45,7% respondentů. Občerstvení (tedy velký výběr jídla a pití) se ukázal jako průměrně důležitý. Stanové městečko, tedy jeho přítomnost, prostornost a vybavenost jako spíše důležitý (61 ze 197 respondentů). Dostatek toalet, vody a čistota prostředí jako velmi důležitá, přičemž více pro ženy než pro muže. A doprovodný program se ukázal jako spíše nedůležitý. Přičemž se prokázala závislost mezi významem doprovodného programu a příjmem. Tedy, že s narůstajícím příjmem lehce klesala jeho důležitost.

Pokud se tedy vrátíme k základní hypotéze, která vypovídá o důležitosti sociálního faktoru na festivalech, můžeme říci, že se prokázal zčásti. I když přátelé a parta patří mezi nejdůležitější, nejsou samotným účelem návštěvy festivaly. Přesto by nepřítomnost

kamarádů byla pro 35,2% (ze 193) respondentů důvodem k tomu, aby na festival nejeli. A pokud by věděli, že na festivalu budou lidé nepříjemní („není to moje krevní skupina“) nejelo by na daný festival přes 26% respondentů (ze 194).

3.3.4 TYPY ÚČASTNÍKŮ PODLE HODNOTOVÝCH ORIENTACÍ

V dotazníkovém šetření jsem respondentům předložila sérii otázek, které vyjadřovaly určité postoje. Díky tomu bylo možné spočítat, k jaké skupině se jedinec řadí. Toto testování jsem převzala z koncepce TGI (u nás MML) ve spolupráci s agenturou Median, která vychází ze Schwarzova testu osobnostního typu. Vzhledem k tomu, že k dispozici jsou data o zastoupení jednotlivých typů v rámci společnosti, bylo možné zkonstruovat jednotlivé odchylky.

Table 1: segmentace podle životních hodnot

	česká populace 18-45 let	festivaloví příznivci	rozdíl
Motivovaní	18%	9%	-9
Materialisté	18%	15%	-3
Obyvatelé bezpečné zóny	10%	1%	-9
Tradicionalisté	7%	1%	-6
Utopisté	6%	3%	-3
Nezávislí	8%	35%	27
Hledači zkušeností	13%	29%	16
Ctnostní	5%	0%	-5
Indiferentní	15%	8%	-7

Zaokrouhleno

Jak je vidět, největší odchylky se prokázaly ve skupinách „Nezávislých“ a „Hledačů zkušeností“. Těchto jedinců je mezi festivalovými příznivci daleko více, než v populaci. Jejich charakteristiky jsem specifikovala v kapitole 5.2.2.1.. Dalším typem, ve kterých se ukázaly největší odchylky v rámci jejich zastoupení, jsou „Tradicionalisté“ (tradicionalisté). Ti se vyznačují konzervativností a menší orientací na sebe sama. Jsou patriotističtí, mají sklon k nábožnosti.

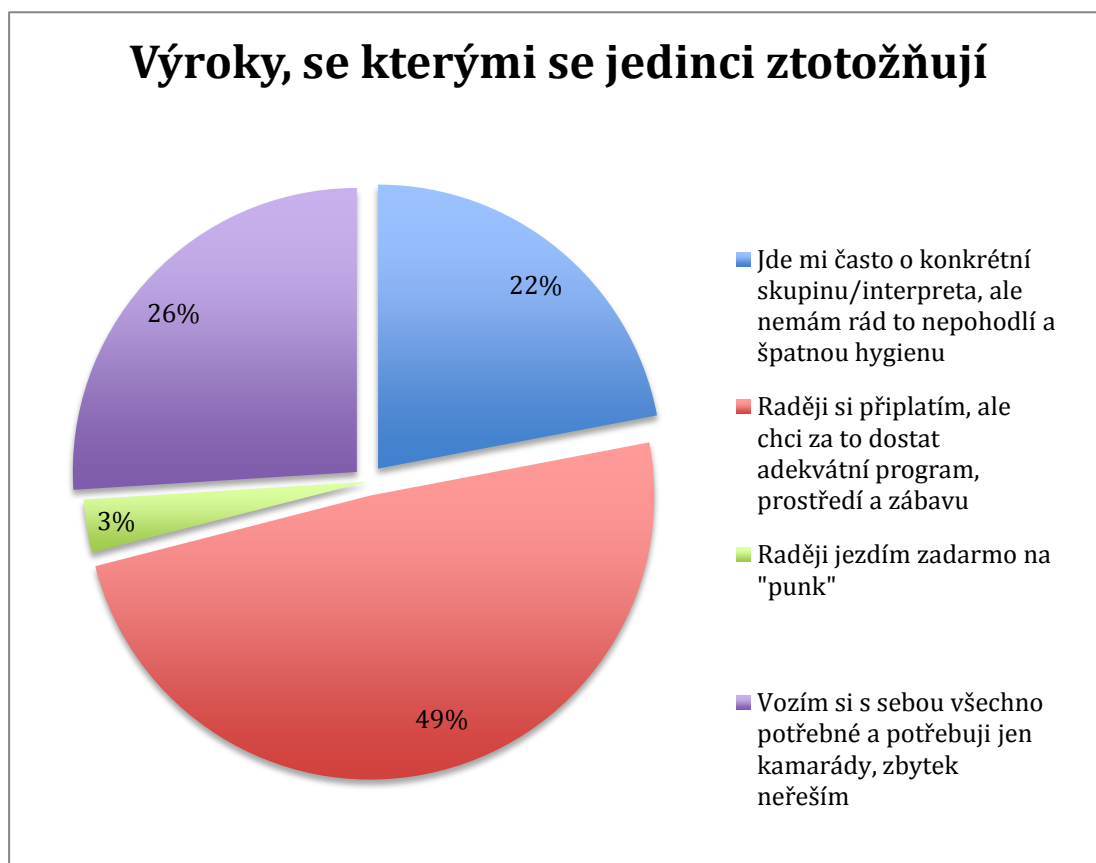
V další otázce jsem se zaměřila na rozdílnost toho, co účastníkům na festivalu nejvíce vadí (otázka č. 7). V kvalitativním výzkumu se totiž ukázalo, že nejlépe se specifika účastníků rozlišují podle jejich přístupu k festivalům a jejich očekáváním.

Jak jsem zmínila v předchozí kapitole, druhým nejvíce ovlivňujícím faktorem je nepřítomnost kamarádů. Tím, co ovšem odradí až 51% respondentů od návštěvy festivalu je absence toalet v areálu. Nicméně pro více než 5% respondentů ani to není žádný

problém a tento problematický faktor označili za „zcela nedůležitý“. Dalším faktorem, který je spíše důležitý, je to, zda dorazí interpret na kterého se jedinec těšil. U tohoto faktoru se prokázala jistá závislost na typ oblíbeného festivalu. Tedy příznivci jednožánrových festivalů a festivalů slučujících podobné žánry tento faktor označovali jako více problematický oproti příznivcům multižánrových festivalů, pro které to nebylo až tak stěžejní. Jako průměrně důležité se ukázaly faktory jako špatné počasí, davy, přehnané kontroly a nařízení, absence stánků s jídlem, cena lístku nad 1000 korun a nepříjemní účastníci festivalu. Výraznější závislost se prokázala mezi cenou lístku a typem festivalu. Jedinci, kteří dávají přednost jednožánrovým festivalům tento faktor v 33% (z 24 respondentů) uváděli jako natolik problematický, že by na daný festival nejeli. Jako zásadně problematický ho přitom uvedlo pouze 12% z příznivců multižánrových festivalů (109 respondentů). Jako nejméně důležité se ukázaly faktory jako vzdálenost na festival větší než 60 km (124 ze 196 respondentů uvedlo, že s tím nemá žádný problém), absence místa ke koupání, reklamní stánky a absence sprch k dispozici. Korelace, které se vyskytly byly mezi absencí místa ke koupání a pohlavím. Tento faktor více vadil překvapivě mužům než ženám. Přehnané kontroly a nařízení také více vadily mužům, stejně jako reklamní stánky. Obecně tedy může tvrdit, že mezi respondenty převažovala tolerance na straně žen, kterým určité negativní aspekty nepřišly tak problematické. Jediný faktor, který ženám vadil více než mužům (ne ovšem nijak markantně) byla absence stánků s jídlem.

V neposlední řadě jsem se zaměřila na to, jak jedinci k festivalům přistupují (otázka č. 8). Tedy za jakého účastníka se oni sami považují. Tuto otázku jsem postavila jako sérii výroků, přičemž respondent si musel vybrat ten, se kterým se nejvíce ztotožňuje. Výroky byli sestaveny tak, aby vyjadřovaly odlišné postoje a postihli všechny typy. Při jejich konstruování jsem vycházela z hloubkových rozhovorů.

Graf 9: Výroky (otázka č. 8)

První výrok se týkal účastníků, kteří si „raději připlatí, ale chtějí za to dostat adekvátní program, prostředí a zábavu“. S tímto výrokem se více ztotožňovali muži (49 z 87 respondentů), přičemž v rámci mužského pohlaví byl tento výrok označen téměř 56%. Závislost se prokázala mezi zmíněnými výroky a příjmem jedince. S tímto výrokem se sice ztotožňovali jedinci, jejichž příjem se pohybuje od 5 tisíc korun měsíčně nahoru. V kategoriích 15 až 20 tisíc a 30 tisíc a více se s tímto výrokem ztotožňovalo přes 60% respondentů z daných příjmových kategorií. S tímto výrokem se také ztotožňovalo přes 55% příznivců multižánrových festivalů (ze 110 respondentů), 52% příznivců jednožánrových festivalů a jen 35% příznivců festivalů slučujících podobné žánry. Závislost na osobnosti jedince se neprokázala. Velmi důležitá byla přítomnost kamarádů pro téměř 61% respondentů, kteří se s tímto výrokem ztotožňovali (z 94 respondentů). Pro tuto skupinu byla logicky většina aspektů festivalu velmi důležitá.

Druhým výrokem bylo „raději jezdím „zadarmo“ na „punk““. Tento výrok označoval jedince, kteří na festivaly jezdí spontánně, nepotřebují moc věcí a často jezdí na festival „stopem“. Těchto respondentů bylo ve vzorku pouhých 7 ze 193, nicméně si myslím, že toto zastoupení je reprezentativní. Další analýzy této skupiny ovšem nebudu provádět. Jejich zastoupení v rámci sociodemografických ukazatelů a jiných otázek bylo

natolik variabilní, že se raději nebudu uchýlovat k nějakých závěrům. Nicméně 6 ze 7 respondentů uvedlo přátele a partu jako velmi důležité.

Třetí skupinou respondentů byli jedinci, kteří se ztotožňovali s výrokem „vozím si s sebou všechno potřebné (jídlo, pití) a potřebuji jen kamarády, zbytek neřeším“. Tento výrok byl druhým nejfrekvencovanějším a uvedlo ho téměř 30% respondentů. Pro tyto jedince byli přátelé velmi důležití v téměř 86% případů (42 ze 49 respondentů). Častěji tento výrok uváděly ženy (62% ze 45 respondentů). A nejvíce byl zastoupen jedinci s příjmem mezi 3 až 5 tisíci korunami měsíčně. Téměř 30% příznivců festivalů slučujících podobné žánry se ztotožnilo právě s tímto výrokem, nicméně závislost na oblíbeném typu festivalu se neprokázala. Těmto jedincům také nejméně záleželo na tom, jestli je na festivalu dostatek toalet, vody nebo na čistotě prostředí. Doprovodný program nebo občerstvení pro ně bylo spíše nedůležité. Za důležité pokládali více stanové městečko, jeho vybavenost a prostornost.

Posledním výrokem, se kterým se ztotožnilo téměř 22% respondentů, bylo „Jde mi často o konkrétní skupinu/interpreta, ale nemám rád to nepohodlí a špatnou hygienu“. Tento výrok byl na pohlaví nezávislý. Koncentroval se více mezi lidmi se středními a vyššími příjmy. Pro tuto skupinu byli navíc přátelé nebo parta velmi důležité jen ve 45% případů. Přes 56% respondentů z této skupiny bylo z věkové kategorie nad 30 let. Tito jedinci tedy na festival jedou, ale vesměs většinu faktorů hodnotí negativně. Této skupině nejméně záleželo na tom, jací jsou ostatní účastníci festivalu, občerstvení, stanové městečko nebo doprovodný program. Hudba pro ně byla velmi důležitá v 88% případů (ze 42 respondentů).

4 ZÁVĚR

Festivally svým sociálním aspektem přesahují jiné kolektivní akce kulturní konzumace. Tento aspekt, jak se v mém výzkumu ukázalo, ale nevychází primárně z daného typu festivalu, který by ovlivňoval všechny své účastníky. Ale vychází naopak od jedinců, tedy z jejich přístupu k festivalům a toho co od nich očekávají. Výsledky výzkumu poukázaly na rozlišnost mezi příznivci různých typů festivalů, společně jim ovšem byly jisté životní hodnoty jako touha po dobrodružství, nezávislosti a naopak nízká míra tradicionalismu a touze po pohodlí. Rozdílnost spočívala v tom, že těmto jedincům byla blízká jiná hudba a měli rozdílnou míru tolerance v ostatní hudební styly. Tento vkus pak určoval to, jaký festival si jedinec vybere, spíše než jeho ekonomická situace, pohlaví nebo věk.

Dalším zásadním faktorem, který byl určující pro to, co jedinec od festivalů očekával, byl motiv jeho účasti. Tedy proč jedinec na festival jel a co od něj očekával. Výzkum ukázal, že pro většinu jedinců je festival kulturním zážitkem a nejdůležitější je pro ně hudba. Přátelé a parta byly ovšem na místě druhém. Tedy festivaly svou náplní spadají mezi kulturní aktivity. V mém výzkumu se ale ukázalo, že přátelé, ale i ostatní účastníci festivalu hrají velmi významnou roli v tom, zda jedinec na festival pojede a zda se mu tam bude líbit. Proto si myslím, že festivaly splňují charakteristiku sociálního světa, který své jedince nejen obohacuje skrze kulturu, ale také vytváří a formuje jedincovo myšlení a chování a nabízí mu jakýsi prostor se svými vlastními pravidly a zvyky.

Tato práce by měla sloužit jednak pro pochopení festivalů jako sociálního fenoménu moderní doby, ale také jako jakási úvodní studie pod jejich povrch. Festivaly totiž skýtají řadu rizik (viz kapitola Specifičnost festivalového prostředí) ale i jistých pozitiv, ve smyslu odklonu negativního chování ve prospěch produktivní kreativní činnosti (pořádání techno-parties apod.) a pocitu sounáležitosti mimo svět běžné reality. Myslím si, že každá oblast, každý typ festivalů by měl být samostatně zkoumán. Specifika jednotlivých typů a festivalů jsem nastínila ve své práci. Každý tento typ by ovšem měl být zkoumán zvlášť, aby bylo možné pochopit, že festivaly jsou nejenom místem k zábavě a obohacení, ale také místem, které může své účastníky velmi ovlivnit a naplnit jejich život jak pozitivně, tak negativně. Tato studie ovšem ukázala, že samotný typ festivalů není tím určujícím, ale nejdůležitější je to, co jedinec od festivalu očekává. Tedy, že samotné patologické prostředí negativně neovlivní všechny své účastníky, ale jen ty, kteří se chtějí nechat ovlivnit. Festivaly neznamenaají pro všechny to stejné, pro někoho jsou velmi

důležité, pro jiného vůbec. Tato studie by tedy měla být jakýmsi vstupem pod povrch sociálního světa festivalů, měla by poukázat na jeho hloubku a snad přitáhnout pozornost, kterou si tento fenomén zasluhuje.

5 SEZNAM LITERATURY

1. Kubátová, H. (2010). Sociologie životního způsobu. Grada Publishing
2. Skalková, J. (1996). Problémy mládeže v kontextu postmoderního myšlení in Mládež a sociálně negativní jevy.
3. Mikšík, O. (2005). Hromadné psychické jevy. Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinum.
4. Maříková H., Petrusek M., Vodáková A. (1996). Velký sociologický slovník. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 1. Svazek.
5. Šafr, J. (2008). Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciací vkusu a spotřeby. Sociologický ústav AV ČR, Praha.
6. Bourdieu, P. (1979) 1984: 2. Distinction: A Social Critique of the Judgement of taste. London: Routledge & Kegan Paul.
7. Bowen, H., Daniels, M. (2005). Does the music matter? Motivations for attending a music festival. Event Management, Volume 9, Number 3.
8. Gelder, G., Robinson, P. (2009). A critical comparative study of visitor motivations for attending music festivals: A case study of Glastonbury and V Festival. Event Management, Volume 13, Number 3.
9. Morgan, M. (2009). What makes a good festival? Understanding the event experience. Event Management, Volume 12, Number 2.
10. Sedlák, F. (1990). Základy psychologie hudby. Státní pedagogické nakladatelství, Praha.
11. Franěk, M. (2005). Hudební psychologie. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum.
12. North, Tarrant, Hargreaves (2004). The effect of music on helping behavior: a field study in Franěk, M. (2005). Hudební psychologie. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum.

13. Hallam, Katsarou (1998). The effect of listening to background music on children's altruistic behavior and success in memorising text. In Franěk, M. (2005). Hudební psychologie. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum.
14. Bauman, Z. (1995). Úvahy o postmoderní době. Sociologické nakladatelství, Praha.
15. Anderson, T. L. (2009). Understanding the Alteration and Decline of a Music Scene: Observations from Rave Culture. *Sociological Forum*, 24(2), 307-336.
16. Sak, P. (2000). Proměny české mládeže. Petrklíč.
17. Kubů, P. a kol. (2006). Tanec a drogy 2000 a 2003: Výsledky dotazníkové studie s příznivci elektronické taneční hudby v České republice. Úřad vlády České republiky.
18. Karlsen, S. (2009). Learning through music festivals. *International Journal of Community Music*, 2(2/3), 129-141.
19. Bennett, A. (2000). Popular Music and Youth Culture. Music, Identity, and Place. New York: St. Martin's Press.
20. Šmahel, D., Lupač, P. The Internet in the Czech Republic 2008: Four Years of WIP in the Czech Republic. Institut výzkumu dětí, mládeže a rodiny, Masarykova Univerzita, Brno 2008. Dostupné na <www.worldinternetproject.net>

5.1 SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

1. <http://mam.ihned.cz/c1-41313620-festivaly-starsi-a-bohatsi%3E>.
2. <http://strategie.e15.cz/special/festival-prostor-pro-hudbu-i-sponzory-409119>

6 SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1 – přepis rozhovorů

PŘÍLOHA 2 – přepis rozhovorů II.

PŘÍLOHA 3 – seznam bází u jednotlivých otázek v dotazníku Festivaly

PŘÍLOHA 4 - dotazník

6.1 PŘÍLOHA 1: PŘEPIS ROZHOVORŮ

2 dívky – Praha, 22 (1) a 23 let (2)

Jezdíte pravidelně na festivaly?

- na tenhle (1)
- na tenhle jezdíme pravidelně no (2)

A kolik let?

- počtvrté? (1)
- počtvrtý (2)

A jaká jsou vaše očekávání, když sem jedete?

- no hudba nejvíc asi a pak teda zakalit... (2)
- no a zábava prostě (1)

A když sem jedete, jezdíte většinou s více lidmi?

- letos poprvý s více lidma (2)
- no a nebo tak, že jedeme jakoby ve dvou s tím, že už tady něký známý jsou a pak se jako potkáváme (1)

A jsou to třeba lidi, který normálně nevidáte?

- vídáme (1)
- vídáme (2)

A když jste tady, jste otevřený, že se třeba s někým seznámíte?

- jo, vždycky (2)
- jasně (smích obě) (1)

Je něco co vám na festivalu dokáže zkazit náladu, vyskytne se něco, co vám ho znepříjemní?

- počasí (1)
- špatný počasí to je jasný! (2)

Jezdíte i na jiný festivaly?

- ne, teď už ne jezdily jsme na Sázava fest a pak jsme začaly jezdit sem (2)
- hm (1)

A proč už jezdíte spíš sem, než tam?

- je tu míň lidí a příjemnější lidi (2)
- lepší festival no (1)

A je to třeba tím, že na Sázava fest jezdí víc lidí, jsou tam různé žánry...?

- tak co se pak týče tý různých hudby, tak nám ty různé žánry nevadí, ale spíš tady ty lidi jsou celkově milejší, no asi jako možná díky té hudbě, nevím no... (2)

A jezdíte sem na všechny dny?

- no (1)

- jo, teda respektive vono je to od včerejška tak to ne, většinou ten první den nemá smysl – nahrajou kapely jenom radio stage (2)

Dívka, Plzeňský kraj, 21 let

Jezdíš na festivaly už delší dobu?

- asi 3 roky

A jezdíš na určitý druh nebo jenom na tenhle?

- v poslední době teďka jezdím na Reaggae a na ten Majáles chodím taky, to jsou takovýty studentský slavnosti

A jezdíš teda kvůli tomu žánru, nebo spíš že tě tam zaujme určitý interpret, kterýho posloucháš a jedeš vyloženě na něj?

- tak napůl

A jedeš většinou na všechny dny toho festivalu?

- většinou jo. Když už jedu tak si to chci užít

A co od toho očekáváš, když jedeš na festival?

- že si poslechnu dobrou muziku, prostě dobrá atmosféra

Co se ti vybaví, když se řekne festival?

- hudba, asi hudba

A co tě dokáže otrávit, co ti festival zkazí – třeba co se ti nelíbí na festivalech?

- třeba se mi nelíbí, když něco kontrolujou, že si nemůžeš něco s sebou vzít dovnitř a tak podobně

Jezdíš ve více lidech nebo jezdíš sama?

- no teďka jsem tu zrovna sama (s povzdechem), ale třeba minule jsem tu byla s kámoškou

A jsi otevřená nějakým novým seznámením?

- jo, to jo

2 kluci, Praha, 20 (1) a 24 let (2)

Jezdíte pravidelně na festivaly?

- no snažíme se, když je čas tak jezdíme (1)

- pořád (2)

A kolik let už?

- tak 4, 5 (2)

- 4, 5 to nepočítám (1)

A jezdíte na různé žánry?

- jo (2)

- jezdíme skoro na všechno, co se dá (1)

A máte nějaké oblíbené festivaly?

- ani ne (2)
- úplně bych to nespecifikoval (1)

A když jedete na festival, jedete za určitým žánrem, že tam budou hrát hudbu, kterou posloucháte, anebo za určitým interpretem nebo místem – jaký je ten důvod?

- jak kdy, půl napůl, někdy za interpretem někdy za žánrem (2)
- asi tak no (1)

Kdybyste teď měli každý říct jedno slovo, které se vám vybaví, když se řekne festival?
(dlouhá pauza)

- pohoda (smích) (2)
- asi volnost (1)

V čem máte rádi festivaly?

- tak asi kvůli tomu, že většinou jezdíme na venkovní festivaly, takže tam je příroda, můžeme, kam chceme a nejsme omezení tím místem právě (1)
- mě se líbí, že mám všechno pořešený a nemusím nic řešit (2)

A chodíte teda i na „vnitřní“ festivaly, klubový akce apod.?

- chodím no, ale už mě to nějak nebaví, jak mě to bavilo dřív (1)
- dřív to bylo takový častější, dneska je to výjimka už (2)
- teď se snažím spíš vypadnout ven, než bejt někde zavřenej (1)

A když jedete na festival jedete s kámošema ve více lidech, nebo se snažíte spíš až tam navazovat nové kontakty – nebo oboje?

- spíš s kámošema teda (1)
- no vždycky to nák řeším ještě s někým (2)
- nikdy nejedím sám, určitě (1)
- vždycky máme nějaký kámoše, se kterým se vidíme tam nebo prostě řešit to s někým společně, nebo takhle – nikdy to neřeším sám (2)

A když takhle jedete jsou třeba lidi, se kterým tam jezdíte ale normálně se nevidáte, sejdete se třeba až na těch festivalech?

- jo, jsou určitý lidi, se kterým se vídám jenom na festivalech (2)
- ale spíš je to náhodou (1)
- ne vždycky, prostě se 60, 70% (lidí se kterým tam jsem) vídám jenom na festivalech (2)
- ani nevím, že tam jedou (1)
- třeba ani nevím, jak se jmenujou a neznám je nějak víc (2)

A co třeba vás dokáže naštvat na tom festivalu, jako co vám dokáže ten festival znepríjemnit?

- když je tam příliš mnoho lidí, na ten festival. Neříkám, že třeba 5000 lidí je moc, když je to prostě dobře uzpůsobený, ale nesnáším se prodírat těma frontama a míjet stánky s t-mobilem a redbullem. Prostě ta komerce, že už potom všechny ty festivaly vypadají stejně a vlastně se tam jenom střídají ty kapely, ale na každém rohu je stánek s náčym Gyrossem nebo náčou trampolínou nebo nafukovacím hradem, náčou soutěží nebo něco podobnýho (2)
- ty masy (1)

A přijde vám, že na určité festivaly jezdí určité druhy lidí, které vám víc sednou – jestli to třeba ovlivňují ty lidi, co na to jezdějí – že byste třeba někam nejeli kvůli tomu, že víte že vám ty lidi co to poslouchají nesednou?

- určitě, určitě to ovlivňují i ty lidi, určitě to ovlivní i ten styl hudby protože na to jezdějí určití lidé (1)

- já si myslím, že jsem schopnej jet na každém festivalu. Mě to nevádí nevádí, kdy tam jsou jiný subkultury s kterými si třeba tak úplně nerozumím. Prostě já se snažím zasáhnout do všeho, tak mi to prostě nevádí, já jsem schopnej jet od disca přes rock až po nákej metal. Mě to nějak nevádí jak se ty lidi vyjadřují... (2)

A myslíte si třeba, že tady na tom festivalu ty lidi formují nějakou specifickou subkulturu?

- jmenuje se to myslím Reggae festival, jsou tady ty lidi s těma dreadama, starejma dodávkama a tak (2)

- myslím, že to nebudou moc radikální lidi (1)

- ale myslím si, že nejsou nějak (pauza) špatný, že jsou to lidi svobodně smýšlející (2)

Ale jestli jsou nějak odlišný?

- myslím si, že ne. Myslím, že každý s těch lidí co tady má auto, musí platit povinný ručení a mít řidičák prostě ale jako začlenit se do té společnosti prostě nakonec musej všichni (2)

A odlišný od lidí na nějakým jiným festivalu, že jsou nějaký odlišnosti mezi těma publikama?

- já jsem pokryl asi všechny žánry na těch festivalech, a je to spíš v maličkostech, tady sít y lidi vyvěšej na auta brazilský vlajky a jinde třeba šachovnicový motivy, ale jinak víceméně je to všude stejný (2)

- jsou tolerantnější, někdy jezdějí mladší lidi, jindy starší. Někde to máš čistší protože je to řešený... (1)

- myslím, že se odlišují v detailech (2)

- v zajištění (1)

- v dekoraci (2)

- různý prostředí vytváří různý festivaly (2)

- aby to vyhovělo těm lidem, který tam jsou (1)

- ale prostě vždycky se ty lidi budou chtít napít, vyčůrat a pobavit se tak to tam k tomu musí být uzpůsobený. Ale v podstatě je to vždycky stejný – náký stanový městečko, náký parkoviště, náký stage prostě a mezi tím se pohybuješ – ten koncert bude vždycky stejný (2)

A myslíte si, že do té festivalové kultury nějak zapadají drogy?

- to je stejný, to by se přesně dalo označit za ten detail – někdo to považuje za podstatnou část toho festivalu prostě se tam nečím vyfrčít a někdo to prostě bere jenom jako doplněk (2)

- já to asi spojuju s tou atmosférou, s tím za čím tam jedeš – jedeš do přírody, máš pocit volnosti tak máš pocit, že si tam můžeš víc ulítnout než někde kde musíš řešit každou píčovinu (1)

6.2 PŘÍLOHA 2: PŘEPIS ROZHOVORŮ II.

1. Jak dlouho už jezdíš na festivaly? 4 roky
2. Jakému typu festivalů (hudebních akcí) dáváš přednost - popiš? A proč? Velké festivaly, protože tam uslyším více kapel najednou. Vydávám se za nimi i mimo ČR, kde je lepší line-up.
3. Jezdíš na některé pravidelně? Které to jsou a proč? Ne, spíše festivaly měním, protože pak ráda srovnám jejich kvality .
4. Kolik festivalů (podobných akcí) za rok navštívíš? 2-3
5. Navštívil si už někdy festival (akci), na kterou bys už nikdy nejel? Ne.
6. A je něco, co se ti na festivalech obecně nelíbí? Co ti nejvíc vadí? Výrazně mi nic nevadí, jezdím na festivaly s tím, že se musí přežít všechno☺
7. Jezdíš na festivaly, kvůli určitému interpretovi, nebo jezdíš spíše na jednožánrové festivaly, na kterých prostě uslyšíš hudbu, kterou posloucháš? Nebo oboje? Jezdím tam za více interprety, určitě ale konkrétními. Spíše to jsou multižánrové festivaly, kde si poslechnu různé kapely.
8. Pokud tedy jedeš za určitým interpretem, je ti jedno, co je to za festival – kdo další tam hraje? Bereš to prostě jako koncert na, který stojí za to zajet bez ohledu na to, jestli je venku, vevnitř apod.? Ano, jezdím za konkrétními interprety a ostatní je mi jedno☺
9. Jak obecně vnímáš festivaly? Co pro tebe znamenají? Hudební zážitek. Je skvělé, že na jednom místě mohu slyšet mnoho interpretů za dobrou cenu. Jsou pro mě zážitkem, možnost být s přáteli, zábava...
10. Jezdíš na podobné akce i během roku (nejenom v létě)? Jaká to má specifika? Ne, pouze v létě.
11. Chodíš do klubů, na koncerty a podobně? Často.
12. Pokud ano – jak se tyto akce liší, (jaké má každá pro tebe výhody a jaké nevýhody apod.)? Tak výhody – je to blízko, nemusím dojíždět, není problém s počasím....nevýhoda je asi to, že jeden koncert v klubu je mnohem dražší než v přepočtu na festivalu, kde za skoro stejnou cenu uslyším mnoho dalších kapel.
13. Je pro tebe na festivalu důležité tvoje vlastní zázemí (větší auto, víc věcí jako grill, plachty apod.) nebo jezdíš maximálně se spacákem? Když je ta možnost, dávám přednost většímu zázemí.
14. Jak tedy vypadá tvůj život na festivalu – typický průběh? Vstávačka, umytí, hodinový hledání stánku s něčím ke snídani, protože všude jsou jen klobásy☺), odpoledne válení na sluníčku, koncerty hned od začátku a večer party☺ Často během dne nějaký výlet, třeba do bazénu nebo po městě. Když už jedu na festival mimo Prahu, chci poznat i okolí.
15. A jak by podle tebe vypadal ideální festival? Co by na něm nemělo chybět? line-up, kde se nepřekrývají kapely, které chci slyšet, čisté toi toi, stánky i se něčím

zdravým, třeba zeleninou a ovocem☺, více nabíječek na telefon, doprovodný program

16. Existuje nějaký festival, který tvé požadavky víceméně splňuje? Jaký to je? Rock for people, Rock Werchter (Belgie)
17. Jezdíš na ně ve více lidech? S kolika obvykle? A proč? V partě okolo 5 lidí, často za stejným hudebním cílem .
18. Zkusil jsi někdy jet na nějaký sám? Pokud ano, jak to probíhalo – splnilo to tvá očekávání?Ne.
19. Jak vnímáš na festivalech cizí lidi? Seznamuješ se, nebo spíš jedeš s partou a ostatní neřešíš? Ráda se seznamuji, dělá to tu pravou festivalovou atmosféru.
20. Je pro tebe důležité, jací lidé na daný festival jezdí (nemyslím tvé přátele a lidi, které znáš – spíš typ)? Ani nějak výrazně ne, na každém festivalu je mnoho různých typů lidí. Většinou se to odvíjí od žánru festivalu.
21. Stalo se ti, že jsi jel na akci hlavně kvůli lidem, kteří tam jezdí (subkultura)? Co se ti na tom líbilo, popřípadě líbí? Jen kvůli lidem ne, musí mě tam něco zaujmout.
22. Ted' zkus vyjmenovat pár věcí, které se ti vybaví, když se řekne festival (teknival). Hudba, je to náročný☺, zábava, kamarádi, skvělé zážitky, pivo
23. Jaký jsi typ člověka – zkus se nějak charakterizovat nebo někam zařadit. Cestovatelský, organizační, zábavný, vůdčí typ☺))))))
24. Jakou hudbu posloucháš? Žánr popřípadě interprety... (uved' alespoň 3, které si na festivalech slyšel, popř. je tam alespoň teoreticky slyšet můžeš) Rock, elektronika, rock-pop, punk, alternativa, chillout.....Coldplay, Muse, prodigy, placebo, killers, oasis, franz ferdinand, klaxons, crystal castles.....

Na závěr pár základních otázek o tobě?

25. Věk:22

26. Pohlaví:žena

27. Odkud jsi? (kde bydlíš):Praha

28. Jsi student nebo pracuješ? (popř. obojí): Student

29. Bydlíš...

- a) Sám
- b) S kamarády
- c) S přítelem/ přítelkyní, manželem/manželkou
- d) S rodiči
- e) Na koleji apod.
- f) Jinak, jak?.....

1. Jak dlouho už jezdíš na festivaly? Cca 5let

2. Jakému typu festivalů (hudebních akcí) dáváš přednost - popiš? A proč?

Teknivaly..kultura okolo je mi nejbližší.

3. Jezdíš na některé pravidelně? Které to jsou a proč?

Ne, nepočítaje letní openairy

4. Kolik festivalů (podobných akcí) za rok navštívíš?

Do deseti (pokud do toho lze zahrnout tekno party)

5. Navštívil si už někdy festival (akci), na kterou bys už nikdy nejel?
ne
6. A je něco, co se ti na festivalech obecně nelíbí? Co ti nejvíc vadí?
Debilní ožralý lidi
7. Jezdíš na festivaly, kvůli určitému interpretovi, nebo jezdíš spíše na jednožánrové festivaly, na kterých prostě uslyšíš hudbu, kterou posloucháš?
Nebo oboje?
- Nejezdím kvůli hudbě ale kvůli lidem
8. jak obecně vnímáš festivaly? Co pro tebe znamenají?
Setkání s přáteli, grilovačka, dobrá nálada
9. Jezdíš na podobné akce i během roku (nejenom v létě)? Jaká to má specifika?
Ano, party v klubech nebo továrních halách
10. Chodíš do klubů, na koncerty a podobně?
Občas
11. Pokud ano – jak se tyto akce liší, (jaké má každá pro tebe výhody a jaké nevýhody apod.)?
Hodně lidí na malém prostoru, konec v ranních hodinách
12. Je pro tebe na festivalu důležité tvoje vlastní zázemí (větší auto, víc věci jako grill, plachty apod.) nebo jezdíš maximálně se spacákem?
Jezdim obytným autem s veškerým komfortem (postele, kuchyň, sprcha, wc)
13. Jak tedy vypadá tvůj život na festivalu – typický průběh?
Přijedu, postavím zázemí, grilovačka, večer popíjení alkoholu s přáteli, spánek
14. A jak by podle tebe vypadal ideální festival? Co by na něm nemělo chybět?
Zdroje pitné vody, dostatek wc a jejich průběžné vyměňování, možnost koupě nějakého jídla
15. Existuje nějaký festival, který tvé požadavky víceméně splňuje? Jaký to je?
Swamp party
16. Jezdíš na ně ve více lidech? S kolika obvykle? A proč?
Okolo deseti, pátnácti kamarádů. Protože jsme jedna parta
17. Zkusila jsi někdy jet na nějaký sám? Pokud ano, jak to probíhalo – splnilo to tvá očekávání?
ne
18. Jak vnímáš na festivalech cizí lidi? Seznamuješ se, nebo spíš jedeš s partou a ostatní neřešíš?
Neřeším cizí lidi
19. Je pro tebe důležité, jací lidé na daný festival jezdí (nemyslím tvé přátele a lidi, které znáš – spíš typ)?
Ano, nemám ráda přehnaný, vlezlý, vyndaný lidi a čorky
20. Stalo se ti, že jsi jel na akci hlavně kvůli lidem, kteří tam jezdí (subkultura)? Co se ti na tom líbilo, popřípadě líbí?
Atmosféra, pohodová nálada v kolektivu přátel

21. Ted' zkus vyjmenovat pár věcí, které se ti vybaví, když se řekne festival (teknival).

Hlasitá hudba, málo spánku, přátelé, alkohol

22. Jaký jsi typ člověka – zkus se nějak charakterizovat nebo někam zařadit.

Sangvinik, flegmatik, introvert

23. Jakou hudbu posloucháš? Žánr popřípadě interprety... (uved' alespoň 3, které si na festivalech slyšel, popř. je tam alespoň teoreticky slyšet můžeš)

Hudbu moc neposlouchám, kvůli hudbě na párty nejezdím, ale navštěvuji pouze tekno párty, dnb, electro apodobně

Na závěr pár základních otázek o tobě?

24. Věk: 23

25. Pohlaví: žena

26. Odkud jsi? (kde bydlíš): Praha

27. Jsi student nebo pracuješ? (popř. obojí): pracující student

28. Bydlíš...

29. Sám

30. S kamarády

31. S přítelem/ přítelkyní, manželem/manželkou

32. S rodiči

33. Na koleji apod.

34. Jinak, jak?.....

1. Jak dlouho už jezdíš na festivaly?

Byl jsem dvakrát v roce 2005. A ted' jezdím zas (2009+20010)

2. Jakému typu festivalů (hudebních akcí) dáváš přednost - popíš? A proč?

Hlavní je dramaturgie - zajímá mě spíš alternativní rocková i taneční hudba. Dál rozhoduje vzdálenost (čím dál je festival, tím hůř). Na posledním místě je „masovost“ festivalu-čím méně lidí, tím pro mě lépe.

3. Jezdíš na některé pravidelně? Které to jsou a proč?

Vícekrát na stejném festivalu jsem doposud na žádném nebyl.

4. Kolik festivalů (podobných akcí) za rok navštívíš?

Těžko průměrovat. Letos 2, jindy žádný. Vloni (2009) 1.

5. Navštívil si už někdy festival (akci), na kterou bys už nikdy nejel?

Ne. Na některé sice nemám nejlepší vzpomínky, ale většinou jsem si za to mohl sám (moc alkoholu v kombinaci s vedrem)

6. A je něco, co se ti na festivalech obecně nelíbí? Co ti nejvíc vadí?

Spousta lidí. Špína. Nevyhovující sprchy, záchody, umývárny. Spaní ve stanech.

7. Jezdíš na festivaly, kvůli určitému interpretovi, nebo jezdíš spíše na

jednožánrové festivaly, na kterých prostě uslyšíš hudbu, kterou posloucháš?

Nebo oboje?

Jel bych i kvůli interpretovi, ale stejně tak jedu i na jednožánrový festival.

8. Jak obecně vnímáš festivaly? Co pro tebe znamenají?
Možnost s partou kamarádů zažít něco jiného než po zbytek roku (kluby, bary). A to za doprovodu dobré hudby.
9. Jezdíš na podobné akce i během roku (nejenom v létě)? Jaká to má specifika?
Ne.
10. Chodíš do klubů, na koncerty a podobně?
Ano.
11. Jak se tyto akce liší, (jaké má každá pro tebe výhody a jaké nevýhody apod.)?
Koncerty jsou sice dražší (5 koncertů vyjde jako vstupenka na festival, kde jsou koncerty desítky), ale člověk se po zábavě může jít pohodlně vyspat domů s veškerým komfortem. Taky je to servírování po „menších dávkách“, člověk se tak snadno nepřesytí hudbou jako na festivalu, kde se také často kryjí koncerty kapel. Nacpáno bývá jak v klubu, tak na festivalu, ale z klubu člověk po chvíli odejde, na festivalu zůstane alespoň dva dny.
12. Co je na festivalech (teknivalech) lepší?
Je to jiné prostředí, než kde se pohybují během roku, člověk tu pobývá s přáteli 2-3 dny a věnuje se téměř výhradě věcem, co ho baví (nejen hudba). I když za cenu sníženého komfortu.
13. Je pro tebe na festivalu důležité tvoje vlastní zázemí (větší auto, víc věci jako grill, plachty apod.) nebo jezdíš maximálně se spacákem?
Ano, je pro mě důležité. Nejraději bych než ve stanech spával v hotelu.
14. Jak tedy vypadá tvůj život na festivalu – typický průběh?
Příjezd, stavba stanu, pití alkoholu, jídlo, koncerty, pití alkoholu, únava, koncerty, pití alkoholu, jídlo, únava (cyklus se opakuje), složení stanu, odjezd.
15. Jak by podle tebe vypadal ideální festival? Co by na něm nemělo chybět?
Přijet autem, spát v hotelu. Koncerty by začínali až později (4 hodiny), abych se mohl po noci vyspat. Nebylo by tam příliš stageí (line-up by byl skvělý, minimum vaty), byly by blízko sebe.
16. Existuje nějaký festival, který tvé požadavky víceméně splňuje? Jaký to je?
Creepy Teepee v Kutné Hoře. V historickém jádru města, v areálu dobré galerie, hodně přátel, jedna stage, prezentuje kvalitní novou hudbu, ke které bych se sám nedostal. Pak vždy afterparty.
17. Jezdíš na ně ve více lidech? S kolika obvykle? A proč?
Ano. Cca 4-6. Protože bych se tam sám nudil.
18. Zkusil jsi někdy jet na nějaký sám? Pokud ano, jak to probíhalo – splnilo to tvá očekávání?
Ne.
19. Jak vnímáš na festivalech cizí lidi? Seznamuješ se, nebo spíš jedeš s partou a ostatní neřešíš?
Jedu s partou a ostatní neřeším, pokud mi vysloveně nevadí.
20. Je pro tebe důležité, jací lidé na daný festival jezdí?
Ano (viz. Otázka 21.)
21. Jaké lidi na takovýchto akcích vítáš a kteří ti vadí?

Koho vítám nevím. Asi ty, kterých si nemusím všímat. Vadí mi: konfliktní pitomci, feťáci.

22. Stalo se ti, že jsi jel na akci hlavně kvůli lidem, kteří tam jezdí (subkultura)? Co se ti na tom líbilo, popřípadě líbí?

Stalo. Jel jsem takhle na Creepy Teepee skoro z povinnosti, jelikož jsem měl pocit, že když nepojedu, o něco zásadního přijdu, ale věděl jsem, že tam asi bude hodně pro mě otravných pozérů. Na Creepy Teepee jezdí hlavně lidi kolem výtvarného umění. Nakonec jsem byl festivalem dost příjemně překvapený, pozérů jsem si nevšímal.

Jelikož jsem jel na festival dané subkultury, věděl jsem, že tam potkám hodně známých a kamarádů.

23. Teď zkus vyjmenovat pár věcí, které se ti vybaví, když se řekne festival (teknival).

Hudba, stan, prach, kocovina, únava, alkohol, nijak delikátní jídlo ze stánku, vedro.

24. Jaký jsi typ člověka – zkus se nějak charakterizovat nebo někam zařadit.

Mám sklon udělovat moudra.

25. Jakou hudbu posloucháš? Žánr popřípadě interprety... (uved' alespoň 3, které si na festivalech slyšel, popř. je tam alespoň teoreticky slyšet můžeš)
indie (Broken Social Scene, Belle and Sebastian, Arcade Fire)

Na závěr pár základních otázek o tobě?

26. Věk: 23

27. Pohlaví: muž

28. Odkud jsi? (kde bydlíš): Praha

29. Jsi student nebo pracuješ? (popř. obojí): student

30. Bydlíš...

g) Sám

h) S kamarády

i) S přítelem/ přítelkyní, manželem/manželkou

j) S rodiči

k) Na koleji apod.

l) Jinak, jak?.....

1. Jak dlouho už jezdíš na festivaly?

Dva roky.

2. Jakému typu festivalů (hudebních akcí) dáváš přednost - popiš? A proč?

Dávám přednost hudebním festivalům. Nicméně účast na festivalech je velmi ovlivněna volbou mých přátel (dávám tedy přednost akcím, na které jezdí moji kamarádi). Umím si představit, že bych se vydala i na jiný tip akce, ale pouze v doprovodu kamarádů.

3. Jezdíš na některé pravidelně? Které to jsou a proč?

Nejezdím na žádné akce pravidelně.

4. Kolik festivalů (podobných akcí) za rok navštívíš?

Asi dva.

5. Navštívil si už někdy festival (akci), na kterou bys už nikdy nejel?
Ne, na každé akci se mi vždy něco líbí.

6. A je něco, co se ti na festivalech obecně nelíbí? Co ti nejvíc vadí?
Celkově mám ráda atmosféru festivalů. Nicméně jsem se ještě nesetkala s festivalem, kde by byly zajištěné čisté toalety (po celou dobu), dostatek vody a odpadkových košů (mimo areál). Oblast nedostatečné hygieny bych tedy viděla jako slabší, nicméně pro mě není důvodem neúčasti na festivalu.

7. Jezdíš na festivaly, kvůli určitému interpretovi, nebo jezdíš spíše na jednožánrové festivaly, na kterých prostě uslyšíš hudbu, kterou posloucháš? Nebo oboje?
Jsem hudební neznalec a (jak jsem již uvedla) na hudební akce jezdím na základě volby mých přátel. Nicméně nejvíc se mi zatím líbily festivaly ve stylu drum and bass. Tento žánr neposlouchám, ale velmi ráda na něj tančím (nejlépe právě na festivalech, kde je na to nejlepší atmosféra).

8. Jak obecně vnímáš festivaly? Co pro tebe znamenají?
Festivaly pro mě znamenají uvolnění a „vyblbnutí se“. Čas příjemně strávený s přáteli, kde člověk může úplně „vypnout“, neřešit žádné starosti a oddat se hudbě a tanci.

9. Jezdíš na podobné akce i během roku (nejenom v létě)? Jaká to má specifika?
Ne. Na takové akce jezdím pouze v létě. Myslím si, že festivaly patří právě k létu.

10. Chodíš do klubů, na koncerty a podobně?
Ano chodím.

11. Jak se tyto akce liší, (jaké má každá pro tebe výhody a jaké nevýhody apod.)?
Rozdíl je pro mě takový, že festivalů jsem se účastnila vždy venku pod širým nebem, naopak koncerty a kluby jsem navštívila především v uzavřených halách, klubech atd. Právě „otevřenost“ festivalů je pro mě velkým plus. Nemám ráda pocit stísněnosti, kterému se často v přeplněných klubech nevyhnu. Prožitek z akce není takový. (Na koncerty si kupuji obvykle lístky na sezení). Z hlediska času, kdy je člověk hodně vytížený, je samozřejmě výhodnější koncert nebo návštěva klubu.

12. proč? Co je na festivalech (teknivalech) lepší?
Festivaly (kromě zmiňovaného pocitu volnosti a uvolnění), pro mě znamenají i změnu prostředí, (obvykle se konají v jiném městě). Celkově je zde příjemnější, pohodová atmosféra.

13. Je pro tebe na festivalu důležité tvoje vlastní zázemí (větší auto, víc věci jako grill, plachty apod.) nebo jezdíš maximálně se spacákem?
Preferuji zázemí a větší výbavu.

14. Jak tedy vypadá tvůj život na festivalu – typický průběh?
Po příjezdu na festival postavíme stany nebo plachty a vytvoříme se „vlastní koutek“. Zde trávím nějaký čas, než se akce rozjede a pak se vydávám přímo do areálu, kde trávím většinu noci. Pokud je festival vícedenní trávím následující den „nicneděláním“ v „našem koutku“.

15. A jak by podle tebe vypadal ideální festival? Co by na něm nemělo chybět?
Nemám představu ideálního festivalu. Na každém si mi líbí více nebo méně. Nicméně pokud bych měla vyjádřit alespoň základní body, které by měl festival mít – dobrá hudba,

skupina fajn kamarádů, prostor pro stan a vlastní zázemí, záchody a voda, pití, jídlo, hezké počasí.

16. Existuje nějaký festival, který tvé požadavky víceméně splňuje? Jaký to je?
Každý festival byl pro mě velkým zážitkem a i když měl třeba nějaké nedostatky, tak se mi líbil, protože právě ty nedostatky ho činily nezapomenutelným. Od festivalu nevyžaduji a ani neočekávám plnění mého ideálu, ale očekávám nové zážitky a třeba i zkušenosti. Zatím se mi toto očekávání vždy splnilo.

17. Jezdíš na ně ve více lidech? S kolika obvykle? A proč?
Ano jezdím ve více lidech, obvykle asi 8-10. Mám ráda kolem sebe známé tváře a ráda sdílím nové zážitky a nadšení.

18. Zkusil jsi někdy jet na nějaký sám? Pokud ano, jak to probíhalo – splnilo to tvá očekávání?
Ne a ani si to neumím představit. Mám raději společnost pro mě známých lidí.

19. Jak vnímáš na festivalech cizí lidi? Seznamuješ se, nebo spíš jedeš s partou a ostatní neřešíš?
Neseznamuji se. Nemám potřebu. Užívám si spíš chvíle s „mojí“ partou.

20. Je pro tebe důležité, jací lidé na daný festival jezdí (nemyslím tvé přátele a lidi, které znáš – spíš typ)?
Myslela jsem si, že ano. Jednou jsem ovšem navštívila festival, kde bylo spoustu „pankáčů“. Takový tip lidí ve mně vyvolával pocit strachu, protože jsem od nich očekávala vandalství atd. Na festivalu jsem pochopila svůj velký omyl. Osobně jsem ráda za tuto zkušenost, člověk by neměl mít předsudky.

Na lidech nemám ráda agresivitu a neohleduplnost – nicméně s takovými lidmi se setká člověk všude a nelze je spojovat s určitým hudebním stylem.

21. Stalo se ti, že jsi jel na akci hlavně kvůli lidem, kteří tam jezdí (subkultura)? Co se ti na tom líbilo, popřípadě líbí?
Ne, nestalo.

22. Ted' zkus vyjmenovat pár věcí, které se ti vybaví, když se řekne festival (teknival).
Změna, pohoda, zábava, pití, tancování, uvolnění se, kamarádi, už se těším na další akce.

23. Jaký jsi typ člověka – zkus se nějak charakterizovat nebo někam zařadit.
Ráda trávím volný čas ve společnosti známých lidí. Nejsem nijak hudebně vyhraněná a myslím, že jsem přizpůsobivá. Nicméně pokud se mi něco nelíbí, dám to najevo. Ráda se bavím a myslím, že jsem společensky založená snad i optimistická a přátelská.

24. Jakou hudbu posloucháš? Žánr popřípadě interprety... (uved' alespoň 3, které si na festivalech slyšel, popř. je tam alespoň teoreticky slyšet můžeš)
Na festivalech nejraději drum and basse, na koncerty chodím na popovou hudbu a střední proud (Madonna, Christina Aguilera, Alicia Keys). Pravidelně chodím na letní koncert Čechomoru.

Na festivalech jsem slyšela drum and basse, house, reggae, punk.

Na závěr pár základních otázek o tobě?

25. Věk: 24

26. Pohlaví: žena

27. Odkud jsi? (kde bydlíš): *Praha*
28. Jsi student nebo pracuješ? (popř. obojí): *Obojí*
29. Bydlíš... *Bydlím střídavě u přítele a u rodičů.*

1. Jak dlouho už jezdíš na festivaly?

7 let, když počítám ty na které jsem se rozhodla jet sama, bez doprovodu rodičů. Tedy zhruba od 15ti let.

2. Jakému typu festivalů (hudebních akcí) dáváš přednost - popiš? A proč?

Větší i menší hudební festivaly, které mně zajímají díky interpretům. Ráda jezdím na festivaly, kde je více kapel, která samostatně na koncert do ČR ještě nepřijela.

3. Jezdíš na některé pravidelně? Které to jsou a proč?

Pravidelně jezdím na Rock for people, který je podle mě jedním z nejlépe zorganizovaných a hudebně obsazených festivalů v ČR. Také samozřejmě i kvůli přátelům, kterých na Rock for people jezdí hodně. A začnu jezdit pravidelně na Slovenskou Pohodu, kde jsem letos byla prvním rokem, protože to je festival evropských rozměrů a kvality kousek za našimi hranicemi.

4. Kolik festivalů (podobných akcí) za rok navštívíš?

Cca 4 až 5.

5. Navštívil si už někdy festival (akci), na kterou bys už nikdy nejel?

Nevím, to asi ne. Pokud jsem měla nějaký špatný zážitek, byla to jen záležitost osobní a festival nebo akce za to nemohly.

6. A je něco, co se ti na festivalech obecně nelíbí? Co ti nejvíc vadí?

Je mi jasné, že se to jinak zařídit nedá, ale ToiToiky moc nemusím... Fronty na sprchy... Málo míst kde si sednout a odpočinout...

7. Jezdíš na festivaly, kvůli určitému interpretovi, nebo jezdíš spíše na jednožánrové festivaly, na kterých prostě uslyšíš hudbu, kterou posloucháš? Nebo oboje?

Asi spíš oboje, ale nejezdím třeba na Reagge festivaly abych slyšela 3 dny reggae..

Vybírám si podle interpretů, ale i tak vím předem, že se mi žánrově na nějakých festivalech bude líbit. Např. Na Planet festival 2009, který se konal bohužel naposledy, jsem si koupila lístek již v lednu v akci před tím, než se věděli interpreti. Ale po zveřejnění to byly všechny mé oblíbené kapely..

8. Pokud tedy jedeš za určitým interpretem, je ti jedno, co je to za festival – kdo další tam hraje? Bereš to prostě jako koncert na, který stojí za to zajet bez ohledu na to, jestli je venku, vevnitř apod.?

Pokud je to opravdu oblíbený interpret na jehož koncert čekám již dlouho, tak nebudu váhat a pojedu. Jsem zvyklá jezdit na koncerty i do zahraničí. Samozřejmě pokud je to jen oblíbená kapela, ale kterou jsem např. Už viděla, tak budu zvažovat, jak je to daleko, cenu, jestli semnou pojede víc lidí...

9. Jak obecně vnímáš festivaly? Co pro tebe znamenají?

Jako důležitou součást léta. Mám ráda celou tu atmosféru.. Těším se na ně celý rok.

10. Jezdíš na podobné akce i během roku (nejenom v létě)? Jaká to má specifika?

To spíš ne. Akce jsou většinou v klubech a nemá to takovou atmosféru jako v létě někde na louce.. Takové akce ani nevyhledávám, spíš samostatné koncerty.

11. Chodíš do klubů, na koncerty a podobně?

Ráda a často :)

12. jak se tyto akce liší, (jaké má každá pro tebe výhody a jaké nevýhody apod.)?
Je to akce na jeden večer, nemusíte kvůli tomu řešit volno v práci, ani tolik finance, cestu jak se tam dostanete. Nemusíte si balit na 3 dny a řešit funkčnost oblečení, ale prostě se jen „vymódit“ a jdete ven s kamarádama.. Po koncertě většinou proběhne párty a jedete domů nočkou pěkně do postele. Je to pohodlnější :) a hlavně pokud máte jen jeden koncert, víc si toho vážíte..Pokud takovejch máte na festivale třeba 10, přistihnete se, že koukáte okolo a tolik si toho někdy nevážíte :) Obecně mám ráda koncerty v menších klubech i za cenu toho, že v poměru k ceně lístku za celý festival, je lístek na koncert mnohem dražší.

13. Je pro tebe na festivalu důležité tvoje vlastní zázemí (větší auto, víc věci jako grill, plachty apod.) nebo jezdiš maximálně se spacákem?
Stan a spacák to jistí. Ale pokud vyjde nějaký penzion nebo ubytovna kousek od místa konání, tak to беру :))

14. Jak tedy vypadá tvůj život na festivalu – typický průběh?
Ráno vstaneme a často jedeme do nejbližší civilizace na snídani, na kafe, na koupák a nebo i na oběd, protože většinou je dopoledne v areálu mrtvo. Po obědě se přijede do areálu a začne se pokoukávat po něm. Pokud jsou k dispozici nějaké atrakce, jdeme se na ně podívat, nebo nějaké stánky s oblečením nebo workshopy. K večeru začínají být lepší a lepší kapely tak si děláte program v kolik kam kdy půjdete. Většinou celý večer naplním koncertama (na těch lepších festivalech). Pak se paří podle toho kdo jak vydrží, ale taková 3h ráno je optimální...Zas abyste mohli druhej den nanovo :))

15. A jak by podle tebe vypadal ideální festival? Co by na něm nemělo chybět?
Dobrý interpreti, dobré zázemí, kvalitní aparatura, dostatek stánku s pitím a hodně na výběr s jídlem, stánky s oblečením, časákama, blbostma, atrakce... Kousek od areálu město. Slušná ochranka.

16. Existuje nějaký festival, který tvé požadavky víceméně splňuje? Jaký to je?
Pohoda na Slovensku...dokonalejší festival!

17. Jezdiš na ně ve více lidech? S kolika obvykle? A proč?
Určitě, pokaždé jede parta lidí. Nemusíme nutně dorazit ve stejnou chvíli, mít u sebe stany a nehnout se od sebe, ale celkem tak jede cca 15 lidí se kterými se znáte a setkáváte se, jak máte chuť (nebo štěstí :))

18. Zkusil jsi někdy jet na nějaký sám? Pokud ano, jak to probíhalo – splnilo to tvá očekávání?
Ne, na festival ne. Na koncerty chodím sama, ale vždycky tam pak někoho potkám...

19. Jak vnímáš na festivalech cizí lidi? Seznamuješ se, nebo spíš jedeš s partou a ostatní neřešíš?
Tak alkohol spojuje lidi, žejo :) takže když večer někde kalíte a potkáte někoho sympatického tak proč se neseznámit (samozřejmě ve vsí početnosti :)) Ale na tohle bylo výborný Slovensko-Pohoda. Všude byly výborný lidi, žádný prudiči, každej se usmíval, pozdravil, poděkoval...prostě Pohoda :))

20. Je pro tebe důležité, jací lidé na daný festival jezdí?
Ano určitě. Když budete mít okolo sebe lidi, který vám nic neříkají a je to banda ... tak si neužijete ani tu nejnejoblíbenější kapelu.

21. Jaké lidi na takovýchto akcích vítáš a kteří ti vadí?
Milý v pohodě lidi, kteří přijeli ze stejného účelu. Užít si léto, pobavit se a poslechnout si skvělý koncerty. Vadí mi totální ožralové kteří se válejí, zvracejí, dělají bordel všude okolo. A asi by mi vadila i parta nácků a podobný věci :))

22. Stalo se ti, že jsi jel na akci hlavně kvůli lidem, kteří tam jezdí (subkultura)? Co se ti na tom líbilo, popřípadě líbí?

Letos v létě jsme jeli na malej festival Creepy Teepy v Kutné hoře v areálu jezuitské koleje (galerie GASK). Ikdyž mi jména nic neříkala, věděla jsem, že to jsou kapely která sem dovezla převážně z USA skupina mladých českých umělců a věděla jsem že to bude stát za to. I složení lidí jsem očekávala, a jela jsem tam hlavně z důvodu toho, že to byl festival, který je součástí subkultury ve které se pohybuji a mám kamarády.

23. Teď zkus vyjmenovat pár věcí, které se ti vybaví, když se řekne festival (teknival).

Léto-hudba-kamarádi-párty-štan-vedro-někdy bahno-pláštěnka-deka-jídlo-pivo

24. Jaký jsi typ člověka – zkus se nějak charakterizovat nebo někam zařadit.

Hmm :)) mladý člověk se zájmem o hudbu, kapely a dění okolo toho, snažím se sledovat trendy v hudbě a být v obraze. Ale neposlouchám to proto, že je to in :))

25. Jakou hudbu posloucháš? Žánr popřípadě interprety... (uved' alespoň 3, které si na festivalech slyšel, popř. je tam alespoň teoreticky slyšet můžeš)

no viz. Nahoře, ale žánrově hodně různorodě..(elektro, elektro pop, pop punk, punkrock, alternativa...)

slyšela jsem z nejoblíbenějších za poslední 2 roky Klaxons, The XX, White lies, Crystal castles, Block party, Subways, The Hives, These new puritans, New young pony club...and many many more :)

Na závěr pár základních otázek o tobě?

26. Věk: 22

27. Pohlaví: holka

28. Odkud jsi? (kde bydlíš): Praha Suchdol

29. Jsi student nebo pracuješ? (popř. Obojí): studentka VŠ, asistentka v castingové agentuře

30. Bydlíš... s rodičema (a zatím na to nedám dopustit :))

6.3 PŘÍLOHA 3: SEZNAM BÁZÍ U JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK V DOTAZNÍKU FESTIVALY

Otázky	Počet respondentů
1.	293
2.	258
3.	170
4.	199
5.	198
6.	196
7.	197
8.	195
9.	196
10.	195
11.	196
12.	181
13.	162
14.	183
15.	184
16.	179
17.	175
18.	180
19.	174
20.	177
21.	181

6.4 PŘÍLOHA 4: DOTAZNÍK

FESTIVALY

Dobrý den,

předem Vám děkuji za vyplnění tohoto dotazníku. Tématem jsou festivaly, čímž se myslí zpravidla několikadenní hudební akce konající se většinou v letních měsících (tedy i technivaly).

Odpovídej prosím pravdivě, dotazník je zcela anonymní. Pokus se prosím odpovědět na všechny otázky, žádná odpověď není špatná.

Předem ti děkuji za tvůj čas.
Barbora Průšová

1. Byl jsi už někdy na nějakém letním hudebním festivalu?

- ☐ ☐ ☐ Ano, vícekrát
- ☐ ☐ ☐ Ano, jednou
- ☐ ☐ ☐ Ne

2. Jakým festivalům dáváš přednost?

- ☐ ☐ ☐ Jednožánrovým
- ☐ ☐ ☐ Slučujícím podobné žánry (rock, metal apod.)
- ☐ ☐ ☐ Žánrově rozmanitým (rock, pop, ska apod.)

3. Proč dáváš přednost právě multižánrovým festivalům? Pokud ti je blízkých více odpovědí, pokus se přesto vybrat pouze jednu možnost.

- ☐ ☐ ☐ Mám rád téměř všechnu hudbu
- ☐ ☐ ☐ Mám rád velký výběr, a tady si vždycky vyberu
- ☐ ☐ ☐ Líbí se mi sice jen část, ale kvůli ní to za to stojí
- ☐ ☐ ☐ Rád poznávám nové věci
- ☐ ☐ ☐ Jsou větší, takže je tam lepší vybavenost a program

FESTIVALY

4. Co pro tebe festivaly znamenají? Vyber prosím možnost, která tě napadne jako první, nebo která je podle tebe nejdůležitější.

☐ ☐ ☐ Odreagování/únik ze všednosti

☐ ☐ ☐ Kulturní zážitek/obohacení

☐ ☐ ☐ Zábava/party

☐ ☐ ☐ Možnost být s přáteli

☐ ☐ ☐ Něco jiného. Co?

5. Nyní uvedeme několik věcí a chtěli bychom, abys na stupnici od jedné do pěti vyjádřil/a jak jsou pro tebe na festivalu důležité. Přičemž 1 je velice důležité a 5 je zcela nedůležité. Vyber prosím vždy jednu možnost na každém řádku.

	1	2	3	4	5
Doprovodný program, mimohudební vyžití	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Občerstvení - velký výběr jídla a pití	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Příjemní a přátelští účastníci festivalu	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Přátelé - parta	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Dostatek toalet, vody, čistota prostředí	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Hudba (kvalita, výběr)	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Stanové městečko - prostornost a vybavenost	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐

6. Následující možnosti vyjadřují různé druhy festivalů - uveď prosím, na který bys jel nejraději (pokud by na všech hrála stejná hudba).

☐ ☐ ☐ Velký festival s vysokou vybaveností (jídlo, hygiena, zabezpečení, doprovodný program apod.)

☐ ☐ ☐ Velký festival, co se týče nabídky hudby a rozlohy, jinak ale více nekomerční

☐ ☐ ☐ Malý festival s vysokou vybaveností

☐ ☐ ☐ Malý festival s komorní atmosférou

FESTIVALY

7. Jsou věci, které dokáží festival znepríjemnit. Nyní ti uvedeme pár takových faktorů a ty u každého na stupnici od 1 do pěti vyjádří, nakolik jsou pro tebe na festivalu PROBLÉM (s tím, že 1 znamená, že s tím nemáš problém a 5 znamená, že bys kvůli tomu na festival nejel)

	1	2	3	4	5
Nepřítomnost kamarádů	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Lidé na festivalu jsou nepříjemní (není to moje "krevní skupina")	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Vzdálenost na festival větší než 60 km	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Cena lístku nad 1000 Kč	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Přehnané kontroly a nařízení u vstupu a v areálu	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Nedorazí některý z interpretů na, kterého ses těšil	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Reklamní stánky	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Absence místa ke koupání	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Absence sprch k dispozici	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Davy	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Absence toalet v areálu	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Špatné počasí	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Absence stánků s jídlem	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Něco jiného. Co?

8. Nyní ti uvedeme několik výroků, které jsou typické pro různé účastníky festivalů. Se kterým z nich se ty nejvíce ztotožňuješ?

- ☐ ☐ ☐ Rád si "příplatím", ale chci za to dostat adekvátní program, prostředí a zábavu
- ☐ ☐ ☐ Vozím si s sebou všechno potřebné (jídlo, pití...) a potřebuju jen kamarády, zbytek neřeším
- ☐ ☐ ☐ Jde mi často o konkrétní skupinu/intepreta, ale nemám rád to nepohodlí a špatnou hygienu
- ☐ ☐ ☐ Raději jezdím "zadarmo" na "punk"

Festivaly

9. Jezdíš (potkáváš se) na festivaly s lidmi, které jindy moc nevidáš?

- ☐ ☐ ☐ Ano, výhradně s nimi
- ☐ ☐ ☐ Ano, také
- ☐ ☐ ☐ Ne

FESTIVALY

10. Seznámil ses už někdy s někým na festivalu?

- ☐ ☐ ☐ Ano, stali se z nás přátelé
- ☐ ☐ ☐ Ano, a jsme stále v kontaktu (ale nejsme "nejlepší" přátelé)
- ☐ ☐ ☐ Ano, ale byla to jen jednorázová záležitost
- ☐ ☐ ☐ Ne

11. Máš nějaký oblíbený festival? Jaký to je?

- ☐ ☐ ☐ Nemám
- ☐ ☐ ☐ Mám. Je to...

Chování

12. Zdá se ti, že se na různých druhích festivalů chováš jinak?

- ☐ ☐ ☐ Ano, chovám se podle situace
- ☐ ☐ ☐ Ano, ale ne vždy
- ☐ ☐ ☐ Ne, chovám se stále stejně
- ☐ ☐ ☐ Jezdím pořád na stejné festivaly, takže nevím

13. Nyní uvedeme možnosti, u nichž zaškrtni pokud jsi danou věc na festivalu někdy užil/udělal, zda jsi to udělal i jinde a zda bys to udělal pokud by u toho byli např. kolegové, známí, spolužáci (tedy ne lidé blízcí, ale spíše známí)

	Užil/udělal jsem na festivalu	Udělal jsem i jinde	Udělal jsem i za přítomnosti známých osob
Alkohol ve větším množství	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Marihuana	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Taneční drogy	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Jiné drogy	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Projevení agresivity vůči osobě	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
Projevení agresivity vůči věcem (demolice, zapálení apod.)	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐

14. Choval jsi se někdy na festivalu tak, jak by ses jinde nechoval?

- ☐ ☐ ☐ Ano, většinou se tam chovám jinak
- ☐ ☐ ☐ Ano, ale jen jednou
- ☐ ☐ ☐ Ne

FESTIVALY

***15. Následující výroky vyjadřují stanoviska různých lidí. Pokus se prosím u každého uvést do jaké míry s ním souhlasíš.**

	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Ani souhlasím, ani nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
Snažím se držet krok s nejnovější módou.	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Považuji se za duchovního člověka.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Jak trávím svůj čas je pro mne důležitější, než peníze, které vydělávám.	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Raději pracuji jako součást týmu, než samostatně.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Myslím, že je důležité mít trvalý vztah s jedním partnerem.	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Rád/a riskuji.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Je pro mne důležité, aby si má rodina myslela, že se mi daří dobře.	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Ve své kariéře se chci dostat až na vrchol.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Považuji se za kreativního člověka.	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Obětoval/a bych svůj volný čas pro dobrou věc.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Nechci mít zodpovědnost, mám raději, když mi někdo řekne, co mám dělat.	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Mám smysl pro dobrodružství.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Sociodemografické údaje

Nyní tě ještě poprosím o odpověď na otázky, které se týkají tvé osoby a poslouží pro lepší zorientování se v problematice.

16. Pohlaví

- ☐ ☐ ☐ Muž
- ☐ ☐ ☐ Žena

17. Věk

FESTIVALY

18. Kraj (místo trvalého bydliště)

- ☐ ☐ Olomoucký
- ☐ ☐ Středočeský
- ☐ ☐ Zlínský
- ☐ ☐ Ústecký
- ☐ ☐ Jihomoravský
- ☐ ☐ Karlovarský
- ☐ ☐ Jihočeský
- ☐ ☐ Plzeňský
- ☐ ☐ Královéhradecký
- ☐ ☐ Pardubický
- ☐ ☐ Moravskoslezský
- ☐ ☐ Vysočina
- ☐ ☐ Praha
- ☐ ☐ Liberecký
- ☐ ☐ Nemám trvalé bydliště v České republice

19. Kolik peněz máš měsíčně k dispozici? Myslí se tím plat, peníze z brigád, stipendia, kapesné (včetně příspěvků na bydlení, telefon, jídlo apod.)

- ☐ ☐ Do 3000
- ☐ ☐ 3001 - 5000
- ☐ ☐ 5001 - 10000
- ☐ ☐ 10001 - 15000
- ☐ ☐ 15001 - 20000
- ☐ ☐ 20001 - 30000
- ☐ ☐ 30001 - 40000
- ☐ ☐ Nad 40001

21.Následující otázka se týká tvého rodinného stavu a způsobu bydlení.

Zaškrtni tedy možnost, která je kombinací těchto dvou faktorů

(pokud máte děti, budou samozřejmě v

jednom řádku dvě odpovědi).

	Sám	Mám přítele/přítelkyni	Ženatý/vdaná
Bydlím sám	☐	☐	☐
Bydlím s rodiči	☐	☐	☐
Bydlím s kamarády/spolubydlicími	☐	☐	☐
Bydlím s partnerem/partnerkou	☐	☐	☐
Bydlím s vlastní rodinou	☐	☐	☐

***21. Nyní ti nabídneme několik žánrů hudby, vyjádři prosím, nakolik jsou ti jednotlivé žánry blízké.**

	Nejoblíbenější	Mám rád	Poslechnu si, ale nevyhledávám	Nemám rád
Ska	☐	☐	☐	☐
Rock	☐	☐	☐	☐
Pop	☐	☐	☐	☐
Punk-rock	☐	☐	☐	☐
Tekno	☐	☐	☐	☐
Rnb	☐	☐	☐	☐
Reggae	☐	☐	☐	☐
Techno	☐	☐	☐	☐
Disco	☐	☐	☐	☐
Punk	☐	☐	☐	☐
Metal	☐	☐	☐	☐
Hip-hop	☐	☐	☐	☐
Electro	☐	☐	☐	☐
Dnb, Jungle	☐	☐	☐	☐

DĚKUJI TI ZA VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU